

СПОРТ

Алхан-Юртарча яхье Долакха-Юртарча спортсменаша
13 майдилг яккхар

16

МОЖК БОВЗАР

ГалгIай гIалай Ди
хIанз пхезлагIа дезду

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГIАЛГIАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№19 (12746)
МагIсела
бутт,
21 ди, 2026 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
магIсела бетта 1-ча дийнахья денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Сийлен хьарак»
яха орден
еннай

12+

ДЕНАЛ

СВО ветеранех сийдола
хьаьший хилар,
Илдарха-ГIалий гIа
денала урок дахьош

4

ДЕГIААХАР

Хий хьалу гIишло
хьалъеш я Эса гIа

6

ДАЪХЕНЦАРА БУВЗАМ

ГалгIайчен кагирхой
«Даъхе - вай» яхача
федеральни проектах
дакхеташ ба

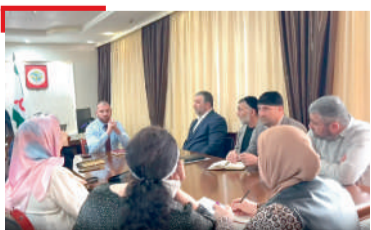
8

КУЛЬТУРА

ИЗО музейе
«Суртанчацарча
кхетаче» дакъа лоцаш
хилар Каренакъян
Мухьмад

11

ДЕШАР

Ишколай кулгалхошца
кхетаче дIайихьар
Шолжа-Шахьара мэра

13

www.serdalo.ru @gserdalo vk.com/gserdalo Дзен сердало

Дала хьийха никъ

Хьажол де болхараш накъабьхар вай Мехкадас

2

Маьрша вахар лорадеш

ГалгIайчен
Паччахьалкхено
дийцар
кхерамзленцара,
ЧС хоам барцара
хаттараш

3

Укх бетта 27-гIа, 28-гIа, 29-гIа денош болх беш хургдац

ГIазданаькъан Ахьмад

2026-ча шера майсела бетта 27-гIа, 28-гIа, 29-гIа денош, балхара мукъа болаш, цIай дезду денош да, аьнна, оттаяьча чIоагIонна кулг яздыр вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас.

Бусалба наьха вахаре лоархIаме долча ГIурбан денош дездеш хургба цу деношка нах. Бахархой уж деза, беркате денош паргIата, цхьаккха кхоачамбоацараш доацаш дIадахьа йиш хургйолаш, министерствай болхлошта хьалхашка белггалара декхараш оттадаьд Мехкадас. ЖКХ оагIонца дувзадenna цхьаккха кхоачамбоацар ма хилийта, аьнна, тIадиллад мехкарча Пачахьалкхена. Республикера хьал лорадеш, цIай боагIаца боараме дIагIоргдолаш, тIахьожам беш хургба Иаьдала болхлош.

ГIалгIайчен МагIалбика кхале, кхадж тоссаш ба тоае езача моттигашта тIехьа

ГIазданаькъан Ахьмад

ГIалгIайчен МагIалбика кхале дIахьош ба, ерригроссийски лоархIама кхадж тассара болх, 2027 шера тоаде деза доазонаш белгалдеш. Из проект кхоачашьеш я «Шахьара дика хьалаш хьакхоллар» яхача федеральни прог-рамма чуйоагIаш, иштта «Фусам, шахьара хьал» яхача къаман проекта чуйоагIаш.

«Чакхдаьлар массане геттара бехктокхаме кхадж тоссаш хинна дий кIира, хIанз дIахьош да пхелэгIдар. Моттигерча бахархоша дика дакъа лоац цу балха юкье: таханарча денга кхоачаш шийна бакъахьа хета доазув хоржаш кхадж тесса баьннаб 3 эзар совгIа бахархой. ХIанз укх сахьате, из хьал иштта латт. Йоккхача Ачалкхен Горни урам тешшаме хьалха ба.

Цун кхадж тессар кхален 2924 сага. Из моттиг тоаяро таро лургья гIашлой наькъа хьал дикагIа де, юрта оагIув а тоае, из кхерамзле йолаш хургья, цун юхерча берий беша ухарашта а наькIайолаш я. Юкьерча Ачалкхен Нефтяникий урам шоллагIча моттиге ба, цун кхадж тессар 852 сага», - аьлар «Сердало» газетага МагIалбика кхален администраце.

Доал деча даькъ тIарча Иаьдало хьалхадоккх, кхален хIара 14 шерал совгIа ха яьнна саг бокьо йолаш ва чаккхе еш бола толам хувца. Кхадж тоссаргIа кIимарса бетта 12-ча денга кхачалца, къаьстта бахархоех тийша да малагIа юкьара моттиг хувцалургья хьалхарча аргIагIа.

Ше деша ваьгIача ишколе, «ЛоархIаме къамаьл» дIахьош хилар вай Мехкада

ГIазданаькъан Ахьмад

Ший тайпара дола «ЛоархIаме къамаьл» хилар Шолжа-Шахьарерча № 1 йолча ишколе. Из дIадихьар вар цхьан хана цига деша ваьгIа вай мехкада Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьла. Вахара наькъ тIа чIоагIа эшаргдарех, терко е езарех дийцар Мехкадас дешархошца.

«Эггара лоархIамедарех: дезалах, да-нана лархIарах, наха юкьерча гIулакхех, дегIаца хила езача оамалех, сага юхьанца хьахоржача наькъах - хьоахадир цига. ХIара сага дегIацара дукхагIа йола оамалаш къаьстта ишколе чIоагIлуш хиларах, кхоанарча вахаре дIадахьа лаьрхIар ишколе ваьгIача хана хьахоржаш долга, вахарах, ишколах, Даьхенцарча безамах дийцар Мехкадас берашца.

«Царна бIарахьежаш, се деша иха ха дагауаш ваьгIар со. Укхаза чIоагIелар са дегIацара дукхагIа йола оамалаш, иштта нахаца гIулакх леладар, Даьхенцара безам, къахьега лаьрхIа хилар. Духхьал урокаш тийна ца Iеш, яхь йола саг хила юмавора со укха-

за. Сона дика дагабоагIа сай хьехархой, цар вахара наькъ тIа воаккхаш мел дийцар а. ЛоархIаме дола хIама хьалхадаккхар аз берашта цу дийнахьа: атта наькъаш, гIулакхаш хилац вахаре.

Массадола хIама къахьегарца, яхь лораярца, нийсача наькъ тIа хиларца кхоачаш да. Эггара лоархIамедар

- ший са Iехацадар, даьца-наьнаца лерхIам болаш, вIаший гIо деш, дика гIулакхаш доаржадерех долаш дIачакхдалар. Дукха дийцар Даьхенцарча безамах, цун хьалхашкарча декхарех. Даьхенцара лерхIам яхарсона цунцарча безамах дувца дешаш хинна Iац, ше дIахьош дола гIулакх боагIаца боараме, бехктокхаме лорадар да

из», - яздыр вай Мехкадас ший телеграм-оагIон тIа. Яьннача ханага хьежжа доаца кIоарга, лоархIаме хаттараш телача берех цецваьнна, доаккхал деш вар Мехкада. Кхетаче йистей-оалача хана, совгIат делар республикан кулгалхочоа. Из дар цун класса, дукхабезаш хиннача хьехархой, ишкола сурташца кийчдаь альбом.

Хьажол де болхараш наькъабаьхар вай Мехкадас

ГIазданаькъан Ахьмад

Россе турпала Осканаькъан Сулумбика цIи лелача «Магас» аэропортера, хьажол де болхараш езача моттигашка бугаш, фецара кема арадаьлар. Бусалба сага паразех цхьа параз кхоачашде болхараш на-

къабаха цига вена хилар вай мехкада Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьла.

«Дала тIадиллача тайпара, боагIаца боараме шоай хьажол тIерадаьккха; могош-маьрна болаш, паргIатабаьнна цIенах кхета даькъалабийцар уж

Мехкадас. Дала къоабалдаь дIаэцалда цар Ибадат, дуIаш, дика гIулакхаш, шоай гIулакх хало йоацаш чакхдаккха низ лулба царна Дала», - яздыр вай Мехкадас ший телеграм-оагIон тIа.

Вай мехкарча аэропортера хьажол де болхараш ийца, арадоалараш 12 фецара кема

да. 8 рейсаца вай мехкахой бигар, хIаьга 4 рейс Россе кхыча моттигашкарча бусалба наха лаьрхIа яр. Фецара кемаш арадалар боагIаца боараме дIадихьар; лакха терко, тIахьожам беш. ХIара тоабанца хьалхалатташ дийша нах, лораш ба.

ГалгӀайчен Паччахьалкхено дийцар кхерамзленцара, ЧС хоам барцара хаттараш

Газданаькъан Ахьмад

ГалгӀайчен паччахьалкхен кулгалхочо Слостенин Владимир дийцар Ставропольски крае Гюлла волча Россе МЧС Керттерча урхаллен кулгалхочунца Басов Николайца, иштта ГалгӀайче Гюлла йолча Россе МЧСа Керттерча урхаллен чурча Гюлакхий инарал-майораца Борисов Вячеславаца шоайла бувзам лелабара хаттараш, аьлар мехка Кулгалхочун, паччахьалкхен зарбан болх лелабераша.

Керттера дийца дош дар Россе МЧСа, йаьдала моттигашта юкьера бувзам цахаддаш хила дезарах. Доакъашхоша ма дарра дийцар, нах кӀалхарбахара, лорабара цъхана даьхош болча балха керттерча хьалах.

Цига иштта белгалдир; йолаш йола таронаш, низ влашагӀтеха; чоалхане хьал юстардаккха кийчо яь хила езарах, иштта доал деча

даькъ тӀара йаьдала бехкток-хам лакха хила безарах.

Къаьстга терко тӀаяхийтар

хьалххе кийчо яра, моллагӀа нийсденна чоалхане

хьал сиха, ший ханнахьа

дӀадерзаде таро хургйолаш, унзара хьал нийслургдоацаш.

ГалгӀайчен могошал тоаяра центре, СВО доакъашхой даьшта дарба ду

Гаьгенаькъан Марина

Сурхо тӀарча бокхийча наха дарба дара йолча вахара-унахӀенон центре дарба ду лаьрхӀаца тӀема операце бӀухой даьшта.

«ЛаьрхӀаца операце бӀухочо Къоастой Батыра «Даьхен лорабой» ганза ГалгӀай филиалага даьча дехарах, цун даьна Гю дир республикан даькъ тӀа санаторе-курорта дарба де. Из хаттар кхоачашдара вахара ганза балхага хьожача Тарпенаькъан Мухьмада балха юкьеяккхар вахара Талашон болхлой урхалле, массехк ди даьнначул тӀехьагӀа цунна дарба де ваха бокьо елар. Из раьза ва лорий терконна, дарбанна, иштта шийга мел хьежарашта», - аьлар хоамо.

«Даьхен лорабой» ганзо белгала ма дарра, Идриса ЛомӀаьла милице майор хинна саг ва, хӀанз - пенсионер, цо дика чакхьаькхай меттаоттара йола дарбан оагӀув. Цо яхачох, цу центре дика новкъостал хилар цун могошал тоаяра.

Болх беш болча даьшта, ноаношта ахча хьожадар чоагӀдеш хургба мехкарча ОСФР

Гаьгенаькъан Марина

Ший е дукхагӀа бераш долча даьшта, ноаношта ахча хьожадара тӀагӀолла, хьатлабоагӀаца бетга мехкарча РФ пенсионни Ганза оагӀоно дехараш чуйдергда.

Аьтинга бетга 1-ча дийнахьа денз, мехка латгача 1,5 боарамал лохагӀа ахча

хьатладоагӀаш болча даьшта, ноаношта кхы а ахча хьожадаргда. МФЦ, Госуслуги яхача оагӀонашка е ОСФР Гюлла чудала йиш я дехар. Цу юкьеболх бераш хьайцараш, берашка хьожаш бараш, очно деша дагӀаш 18 шергара 23 шерга кхаччалца бераш дараш. Болх беш болаш, бӀарччача шера шоай алапе тӀара НДФЛ дӀачутелаш бараш а ба цу

юкьеболхаш. Шу йистедаьлча 13% - тӀара 7% юхалу царна.

Мехкарча ОСФР белгалдечох, шийна из ахча доагӀий хьажа дезала хьатладоагӀар укх формулах диста диза: ХӀаранена хьатладоагӀар = (Шера дезала хьатладоагӀаш дола ахча ÷ 12) ÷ Дезале мел нах ба. Шера цкъа луш да из ахча, хӀаьта из доагӀаш хилара бокьон Гюлакх а хӀара

шера кердадаха деза.

«РФ гражданство йолаш хила беда да, нана, бераш. Балхара дӀадахача шера хьатладенар мелад хьажа, цох НДФЛ дӀаяла езаш ба уж. Цул совгӀа, алиментех декхар тӀалатташ а хила йиш яц. Берашта доал дара бокьо дӀаяккха болча наха дагӀац из ахча», - дийцар тхога мехкарча СФР оагӀон кулгал деча Йовлой Зубейра.

Мехкара КСВО, Шолжа кхален администраци влаший бувзам лелабеш хургья

Газданаькъан Ахьмад

Даьхен лорабой дезалий Комитета мехкарча штаба хьалха латгача Эсамарзанаькъан Талаудина кхетаце хилар Шолжа кхален администрацена кулгал деча Татенаькъан Исайца. Влаший бувзам лоаттабеш, цъхана болх дӀабахьа чоагӀо йир хьакимаша. «Сердалога» из хоам бера цу моттигера.

ТӀема операце доакъашхой дезалашта Гю лоаттадара болх цъхана дӀабахьа лерхӀаш ба уж. Даьхе лорае араьаннарий вахаре духка Гюлакхаш хул вахара моттигашца, юридически, психологически оагӀонашка Гю эшаш, терко лоаттае езаш.

Татенаькъан Иийсас белгалдир, из болх дӀабахьар тахан эггара керттерча декхарех долга. Администраце кулгалхо дог тийша ва; болх цъхана дӀаьхош хилар боккха пайда боалаш, беркате хургда, аьнна.

МагӀалбике дӀаболабеннаб шахьара доазонаш тоаде

Газданаькъан Ахьмад

МагӀалбике болабелар шахьара керттера доазонаш тоаде. «Шахьара дика хьалаш хьакхоллар» яхача федеральни программа цъхадакъа долаш йолча «Вахара хьалаш» яхача кердача къаман программа чудоагӀаш, говзанчаша Орцханаькъан Х. цӀерах, Братски оала урамаш тоадир.

«Болхлоша наькъаш тоадеш латт, уж жагӀа-гӀум хьаьрца нийсдергда. Цу тайпара, цу урамашка бахача наха кердабаьккха никъ хургба, иштта сийрдайохаргья уж моттигаш. ДӀахо цу тайпара балхаш дӀаьхоргда АьдагӀой, Коммунистически урамашка. Иштта, аь-

тинга бетга 12-ча дийнахьа лерхӀама кхадж тассара болх дӀаьхоргба.

Бахархой таро хургья дизайн-проект харжа, тоаде лаьрхӀаца доазонна. Цига дакъа лаца йиш я «Госуслуги» яхача даькъ тӀа Гюлла: загородсреда.gosuslugi.ru.

Из кхадж тассара болх дӀаьхош ба «Вахара хьалаш» яхача къаман проектага Гюлла, из Россе Президента хьаллоацаш я», - аьлар «Сердало» газетага МагӀалбик-Шахьара администраце.

МагӀалбик-шахьара хьал кхерамзле йолаш, хоа да. Дика йовзаш йола шахьара моттигаш хӀанз юкьара хулаш йоагӀа, цар шахьара бахархой вахар тоаду, наьха безам тӀаозаш йола керда моттигаш хьаелл.

26 шу хьалха даьча зулама доакъашхочун гѳулакх тохкаш да судо

Газданаькъан Ахмад

26 шу хьалха Гаьдала болхлошта духьала даьча доккхача зулама доакъашхо суде кхачав. Из хоам «Сердалога» бир Тохкама комитето. Цо белгалдечох, 56 шу даьнна зуламхо бехктокхаме озаргва РФ УК 317 ст. (Гаьдала болхло верах), иштта РФ УК 3-ча даькъа 327 ст. (ший доаца паспорт леладарах).

1999-ча шера ардара бетта бус «Моздаке-Буро» - «Наьсаре-Той-Юрт» яха наькъий жѳара тѳа хиннад из зулам.

Наькъашкара хьал лорадеш болча полице болхлошта герз дийттад зуламхоша. Цхьа милиционер хиннача човнех веннав; шоллагѳвар, чѳоагѳа лозаваь волаш, дарбанче Точувигав. Зуламхой кѳайлабаьннаб, цу хана денз Гаьдало лохаш хиннаб уж. Ведда лелаш ший цѳи кѳайлайихьа, кхьча паспортах ваьхав лаьцар.

Мехкарча Россе Тохкама комитето, МВД болхлоша цхьана болх дѳабихьа, гучадаьккхар из саг 2015-ча шера денз кхьча зуламах ха тохкаш Приморскерча набакта воаллилга.

Деррига тохкаш болх дѳабихьача тохкамхоша-криминалишта белгалдир, цу сага пѳелгий «лараш» зуламхочун лараш йолга. Республике из саг хьалвоалаваь, деррига хьагучадаьккхар цар. Судо тохкаш латт цун гѳулакх карарча хана.

СВО бѳухой, цар дезалаш тѳаэцаш хилар Магѳалбика прокурор

Гаьгенаькъан Марина

Магѳалбик-Шахьара прокурора декхараш кхоачаш-деш вола Тосунов Никос «Даьхен лорабой» яхача филиала болхлошца тѳема операце ветеранаш, иштта

цар цѳагѳара нах тѳаэцаш хилар.

«Тѳема аренашкара цѳабаьхка, иштта де доацаш цу моттигашка байна болча бѳухой цѳагѳара нах бар цига хиннараш. Кхета-

че дийцар лаьтташца дувзаденнарех, лорашка дарба дарах, Гаьдалгара хьадоагѳа ахча хьаэцарах. Де доацаш тѳема аренашка вайна волча Кийнаькъан Руслана нанас дехар дир, ший бизнес меттаоттаеш, гѳо де аьнна.

Прокурора ше тѳахьожам бергба аьлар цу балха. Тосунов Никоса белгалдаьчох, терко ца еш цхьаккха хаттар дусаргдац», - дийцар ганзе. Иштта йола кхетаче-наш Магѳалбике каст-каста хургьа.

СВО ветеранех сийдола хьаьший хилар, Илдарха-Гѳалий тѳа денала урок дѳахьош

Гаьгенаькъан Марина

Лаьрххѳа тѳема операце ветеранех хилар сийдола хьаьший, Илдарха-Гѳалан №1 йолча юкьерча ишколе денала урок дѳахьош, яхаш, дийцар «Сердало» газетага из

болх вѳашагѳбеллараша.

«Из кхетаче йолаш, тѳема бѳухоша Хазанаькъан Гаьлас, Евкуранаькъан Ислама, Даканаькъан Исраила шой эскарерча амалах, иштта Украинне дѳахьоча тѳема хьалах дий-

цар. Цар дувцар хетадаь даршой новкьостий денала, Даьхенцарча безама. Бѳухой дувцар дешархой дегаш ураоттадеш дар, дукха хѳама хьайцар цар денал долча тѳема доакъашхошкара. Шоллагѳа даькъа дѳахьош, цар делар эскара ва-

харца дувзаденна хаттараш», - аьлар Гѳалгѳай Республикан «Даьхен лорабой» ганзо.

Тхого хоам баьчо яхачох, турпалхошца вѳашагѳкхетар дѳадахьаро сийрда уйлаш йитар, кагирхой шой мехка доаккхал деш а хилар.

Гѳалгѳай мехка бицлуц бѳухой-афганцаш

Газданаькъан Ахмад

Пхьилекьонгий-Юрта-ча культуран Цѳагѳа лаьрххѳа йола кхетаче дѳайихьар, из хетаяь яр бѳухошта-интернационалишта карагѳаьнначоа. Цун керттѳера декхар дар Дагалоаттама Беша аллея дѳайолаяр. Из я халкъа лерхѳама белгало, иштта хьайиллар турпалхой-афганций сурташ дола мемориала оагѳув. Из проект кхоачашьеш яр Гѳалгѳайчен кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Гаьлас тѳадиллача декхарах, иштта из хьаллаьцар Наьсарен кхален администраце кулгалхочо Исмейланаькъан Тамархана.

Цига беа хьаьший бар Наьсарен кхален депутатий советта кулгалхо Экажанаькъан И., кхален администраце кулгалхочун гѳонча Бохтаранаькъан Х., вахара оагѳон кулгалхо Саганаькъан Мадина, «Афганистана, иштта СВО ветераний Российски Союза» моттигерча даькъа кулгалхо Мутаѳаланаькъан Г., Республикански халкъа кхолома, цѳен исбахьален кулгалхо Абдурзакова А., Наьсарен кхален культуран Цѳен кулгалхо Дзейтанаькъан Т. Дагалоаттама болама юкье иштта даькъа лоацаш хилар администраце, Пхьилекьонгий-Юрта юкьарлон кхела викалаш, кхален культуран-салоѳама мотти-

гий кулгалхой, кьоаной, дешархой. Юстара бисанзар «Хьалхарчар болам», «Россе Аьрзелгаш» яхача ерригроссийски проектий кагирхой», - аьлар «Сердало» газетага из болх вѳашагѳбеллараша.

Культуран Цѳен цѳагѳара хьахозаш дар Даьхе хестаеш дола иллеш. Уж дѳааьлар Гѳалгѳайчен цѳихезача артисташа Пхьугой Амира, Беканаькъан Хаде, Янаьсаранаькъан Л., Балайнаькъан М. Дагалоаттама кхетаче чакхьоалаш, дина викалаша мовлат дийшар, бѳухой-афганций сийна.

Афгански тѳемах бола дагалоаттам, советски салтий денал даим дахаргда республикан бахархой дегашка.

Шахъара урамашта тIахъожам чIоагIбеш ба, Шолжа-Шахъарера хъакимаш

Гаьгенакъан Мартина

Шахъара урамий куц толхадеш, цхъаццэ хIама йохка моттигаш хъаййлларащца болх дIахъош ба тахан. Шахъарера администраце рейдаш дIакхухъаш, терко еш болх ба из.

«ЖКХ, гIишлон оагIонца дувзаденаших болча болх-лошца, хIама йохкача нахца къамаьл дир. Царна хъалхадькхар, хъаьч-хъаьчча йохка хIамаш Iоувттар шахъара куц толхадеш болх болга.

Къаьстта терко еш дийцар, оттаяьча бокъонга хъежжа доаца реклама еш дола улгаш увттаьрех», - аьлар тхога администраце. Из болх дикка тIахъожам лоаттабеш дIахобаьха лерхI шахъарера хъакимаша.

Илдарха-ГIалий тIара дешархой «колумбайнах», «скулшутингах» лорабеш болх лоаттабу

Гаьгенакъан Мартина

«Колумбайн», «скулшутинг» (ишколашка дуккханах боабар) яхача харцача гIулакхех бераш лорадеш болх дIабихъар Илдарха-ГIалий тIарча ишколе. Iаьдала болх-

лоша дакъа лоацаш кхетаче яр из.

«Къонабарашца къамаьл де аьнна ишколе баьккабар шахъара администраце, бокъоний, моттигерча гуллама, терроризма духъале лоаттагеча комиссе,

кагирхой кхела, МВД болхлой.

Берашта хъалхадькхар, зуламхоша интернета оагIонашка гIолла тахан доаржадеш дола цхъаккха хIама хъаллаца йиш йоацилга, нах кегабе гIертаращца бувзам лелабе йиш цахилар, моллагIа тешаме

ца хета хIама зийча Iалаьмате чехка Iаьдала болхлошка хоам бе безилга.

Зуламхоша доаржадеча наькъех лоравалар мишта хила деза белгалдир берашта», - дийцар тха газетага цу моттигера.

ГIалгIай тIемхой Даьхенцара безам чIоагIбеш, болх лелабу тахан

Гаьгенакъан Мартина

ТIемхошта юкъе Даьхенцара безам чIоагIбеш бола болх лелабу тахан мехкарча «Россе эпсараш» яхача Ерригача Россе юкъарча оагIоно, Россе вай республикерча ФСБ доа-

зув лорадеча моттиго.

«БIухошта дийцар Даьхен истори довзаш хилар, дIаяхача ханацарча, таханарча турпалхоех доаккхал дар, Даьхен гIулакхаш лорадеш вахар лоархIамеча декхарех долга.

Иштта царга дийцар тахан Россе ФСБ дешара моттиге, барчIоагIо оттаяь тIема декхараш кхоачашде ваха ловш волчун де дезарех. Дешара гIулакх мишта дIадодаш да, иштта дийша ваьлча балха оттар мишта хургда дийцар кхетаче.

Къонабарий дукха хаттараш хилар царга, хIара моттигаца дувзаденаших дикка доаржадеш болх дIабихъар цига. Таханарча дийнахъа шоай хъал во доацилга, мел эшар долаш долга белгалдир доакъашхоша», - йоах тхога бенача хоам.

МагIалбике дIахъош я, къайлагIа болх бераш гучабоаха рейдаш

ГIазданаькъан Ахьмад

МагIалбик-Шахъара администраце экономически даькъа болхлоша йоал йоахарашца, даькъ тIарча полицеца цхъана аргIанара рейдаш ю. Уж дIахъош хилара баьхан да, Iаьдала енна бокъо йоацаш, доалахъара болх лелабу моттигаш гучаяхар, къаьнегама хъал тоадар. Цу балха керттера маIан да бахархой бокъонаш лораяр, иштта моттигерча бюджета гIо дар.

«Мах беш йолча, хъалаш лоаттадеча моттигашка хъожаш терко тIаяхийтар керт-

терча хаттарашта: къаьнегама барчIоагIо йий хъажара, Федеральни йоал тергIолаш уж моттигаш дIаязьяра. ХIара болх лоаттабеш волчунна, хъегама тIехъа къамаьл деш, хъалхадькхар де дезар. Къаьнегама закон леладе дезилга. Кхелахоша шо-шоай оагIорахъара довзийтар болхлой хъаьцара гIулакх мишта хила деза», - аьлар «Сердало» газетага МагIалбик-Шахъара администраце.

«КъайлагIа леладеча балха хъалаша таро луц наха къаьнегама стаж хилийта, могош воацаш хилча больнични дала, отпусках, пенсионни баллаш хилийта; цул совгIа,

къайлагIа болх беш хилча, доккха гIод такха дезаш хул, из гIулакх судаца къоастаду.

Цу тайпара рейдаш, МагIалбике каст-каста

дIахъу. Хъехам луш бола болх бизнес-юкъарлонца дIахо а дIахъоргба, шоай хIама хъадерий болх къаьга хургболаш.

МагIалбике бехктокхаме эзар, наькъа бокъонаш телхаяь водителъ

ГIазданаькъан Ахьмад

МагIалбика кхале гIолла йолча Россе ОМВД ОГИБДД болхлочо таьрахий даькъ тIара болх дIахъош зийра, нах раьза боацаш хинна юкъарлон гойтам. Сурта тIа гуш да, ВАЗ-21-01 автомобиля водителъ наькъа бокъонаш телхает, машин дIа-юха иштаеш воагIаш хилар, цо иштта йохау автобусаш сецаш йола остановка. Полице сиха дIабихъар из саг лохаш болх, царна хайра машина да малав.

«ВАЗ» автомобиль хъаьккхай, лаьрхIа йолча гIод токхача моттиге дIаоттаяь. Водителъа духъала, ГИДД болхлоша административни лоткъамаш оттадир РФ КоАП 2 д. 12.4 ст. (ТС лаьрхIа йола сердале чIоагIа сигналаш оттаярах), 12.33 ст. (наькъаш е кхьдола наькъа гIирсаш дохадарах), 1 д. 12.7 ст. (ТС водителъ каьхаташ доацаш машинаца леларах), 1 д. 12.15 ст. (ТС бокъонаш телхаярах)», - аьлар «Сердало» газетага ГIалгIайче гIолла йолча Россе МВД Госавтоинспекце.

Наькъа полице цкъа хъалхадьккха Iийнадац; наькъа бокъонаш телхаеташ видеога гIолла гуча ца боалаш бусаргбац, аьнна. Уж гучабоахаш бола болх даим дIахъош ба.

Кіада эца гійрта Наьсарера яхархо интернетерча зуламхоша Іехаяь

Газданаькъан Ахьмад

Наьсарерча полице болхлой болча енача кхалсага дийцар, интернети гІолла зуламхоша шийна тийшаболх барах. Кіадаш доккаш да тхо, аьнна, цун ахча дихьад цар. 12 эзар сом да царех тийшача мехкачоcho дІатІатессар, хІаьта вожаш ахча каракхоаччаше байна дІабаьннаб.

«Наьсарерча Россе ОМВД тохкама оагІон болхлоша РФ УК 2-ча даькъа 159 ст. гІулакх хьадийллад зуламхошта духьала (дикка зе деш тийшаболх бар)», - дийцар «Сердалога» мехкарча МВД.

Іаьдала болхлоша массахана санна кхайкарал ду бахархошка тахан а! Боккъал а уйла еш хила оашош деча хІаман, ма Іехадайта шоаш зуламхошка, интернети гІолла базар лелаеча малашб ца ховча нахаца бувзаме ма дувла, царца цхьакка тайпара базар ма лелае!

Нагахьа тийшаболх хиннабале, ма хулла сихагІа Іаьдала болхлой болча гІо. Зуламхоех шоашта мел ховш дола хІама дІаала полицега.

Саг леш, Наьсаре хиннача хатара бахьанаш тохкаш да Іаьдал

Гаьгенаькъан Мартина

Сага вахар хадаш, докка хатар хилар Наьсаре. Цу хатара бахьан тохкаш болх дІахьош ба тохкама оагІон болхлой. Белгалдечох, реклама еш дола улгаш хьадеча моттиге цхьан болхлочоа еза аьшка хІама ІотІаежай. Лораш тІакхачале веннав из саг.

«Тохкама оагІонцарча болхлоша «Сердалога» беча хоамах, из деррига ма дарра тахка Россе СК моттигерча тохкама оагІон кулгалхо Асхабов Ахьмад ше ваха хилар хатар хиннача моттиге. Кулгалхочо ше тІахьожам беш дІадахьа лаьрхІад из гІулакх.

Тохкамхой, криминалистаь баьхаб цига бІарчча дийнахьа болх беш, экспертиза еш, тохаргда деррига. БоагІача боараме кьоа-стадергда из гІулакх Іаьдала болхлоша.

Хий хьалу гІишло хьалъеш я Эса тІа

Газданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен Шолжа кхален Оалкама дІахьош ба Эса тІа хий хьалуш йола гІишло хьалъера болх, цун низ ба, 100 эзар кубометр хий денбус лоаттадергдолаш. Из ГІалгІайчен лоархІамеча моттигех цаІ я, кхыча прокташта юкье. Из лаьрхІа я дукхача хана денз латташ дола хаттар кхоачашде - мехка бахархой хица Іалашбе.

«Из йоккха, гидротехнически комплекс хий чулоацаш а дІалуш а я. Цудухьа керттера терко лоаттаю хьабеча балха дикала, технологеш лораяра, деррига гІишлон балхаш кхоачашдара. Балхаш дІахьош да юха ца совцаш, шоай арІагІа. Балха дикала даим тІахьожам лоаттабу, цига яхе хул цу хатгарах бектокхаме йола тоаба. Белгалдаккха лов, Россе Президента, Паччахьалкхено таро лу вайна цу тайпара док-

кхий дешаш кхоачашде. Вай декхар да - гІишло хьалъяр, хин кхоачам лоаттабар, из ГІалгІайче дегІайоалаш накъабаргба итташ шерашка», - аьлар ший телеграм-оагІон тІа Келаматанаькъан Махьмуд-Іаьлас.

Проект кхоачашьяр лаьрхІа да массехк даькъа. Керда таронаш хьакхоллах карагІаргда республикан кхаленашка, йоккхийча шахьарашка цІена хий лоттаде, цу юкье я Шолже, Илдарха-ГІала, МагІалбик-

Шахьар, иштта лоаман лакхача моттиге яда юрташ.

ГІишлон даькъ тІа йоаржаяь чІоагІа технически, лабораторни тІахьожам оагІув, цо таро лу гидротехнически гІирсаш тешшаме леладе, санитарни боарамах хий хилията. Комплекс болх бе дІайолайича таро хургья чІоагІа кІийле е, бахархой вахара хьалаш тоадара, дІахо ГІалгІай мохк вахара-экономически дегІакхувлара.

Галашкара ДаьттагІа бодача новкъа кЪахьегаш ба, лаьтта Іотакхар бахьан долаш

Газданаькъан Ахьмад

Геттара чІоагІа догІаш латгарах, лоаман моттигашка лаьтта Іотекха болх хилар. Галашке - ДаьттагІе яхача наькъ тІа этта хатар меттадоалаше ба цу оагІонцара болхлой. Лакхера Іотекхача лаьтто никь дІакъайлабар машинашта новкъарло еш, иштта никь бохаьбар.

Цу оагІонцарча министерствон болхлой оарцагІбаьлар из гІулакх меттадоаладе. «Асфальт тоабеш боахк болхлой. Наький гІулакхех йолча министерствон хьалха латгача Хаматхананаькъан Батыра тІахьожам беш, дІахьош ба из болх. ХьагІадоагІача кІира чакхбакка лерхІ беррига болх», - дийцар «Сердалога» цу моттигера.

Никь меттабоалабар ма хулла сихагІа кхоачашде дезаш да, хІана аьлча дукха машинаш дІахьа ухаш моттиг я из. Министерствон болхлоша лоралуш, фийла хилар дех цига гІолла лелача нахага.

Бакъдунен чу длавахар, профессор Келиганаькъан Мурат

Гпазданаькъан Ахьмад

Гпалгйиченга доккха во дера. Укх дунен тIара длавахар дика политически, Иилман, юкъярлон болхло, Гпалгйичен паччахьалкхе хьакхоллаш доккха дакъа лаьца вола Келиганаькъан Ювсапа Мурат.

Келиганаькъан Мурат керте лаьттар таханара Гпалгйиче хьакхоллаш. Халкъа Гуллама хьалхара председател волаш цо ше гойтар дукха хIама ховш вола политик, ший Даьхе езаш вола саг санна. Цун хьакъал, паччахьалкхен уйла е ховш хилар накъдаьлар исторически хувцамаш долча хана-Келиганаькъан Мурат вар Гпалгйиче Республикан Конституце керттерча авторех цаI.

Политически болх лелабарал совгIа, Ювсапа Мурата кIоаргга лар йитар Даь-

хен Иилман накъ тIа, цо дукха шераш хетадир лакхарча дешара. Цун академически къахьегам, тохкама болх, хьехархочун начIал накъдаьлар дийша къона бIарчча ноахал хьалкхедеча, из тахан а къахьегаш да ший республикан, мехка

хьашташ кхоачашдеш.

Гпалгйичен кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Иаблас дег чура кодам бийцар цун гаргарча нахага, балха новкъосташка. Цо аьлар, иштта вола къаман воI вайна юкъяра длавахар дерригача къаманга дена во да.

Келиганаькъан Ювсапа Мурата вахара никъ цена, сийрда бар, ший Даьхе, къам дезаш саг вар из. Гпалгйичен сий дола воI даим вахаргва цун мехкахой дегашка.

Дала гешт долда цун, Дала къахетам болба.

Кхетам баларца къахьегарашта лаьрхIа кхетаче дIайихьар Магасе

Гпазданаькъан Ахьмад

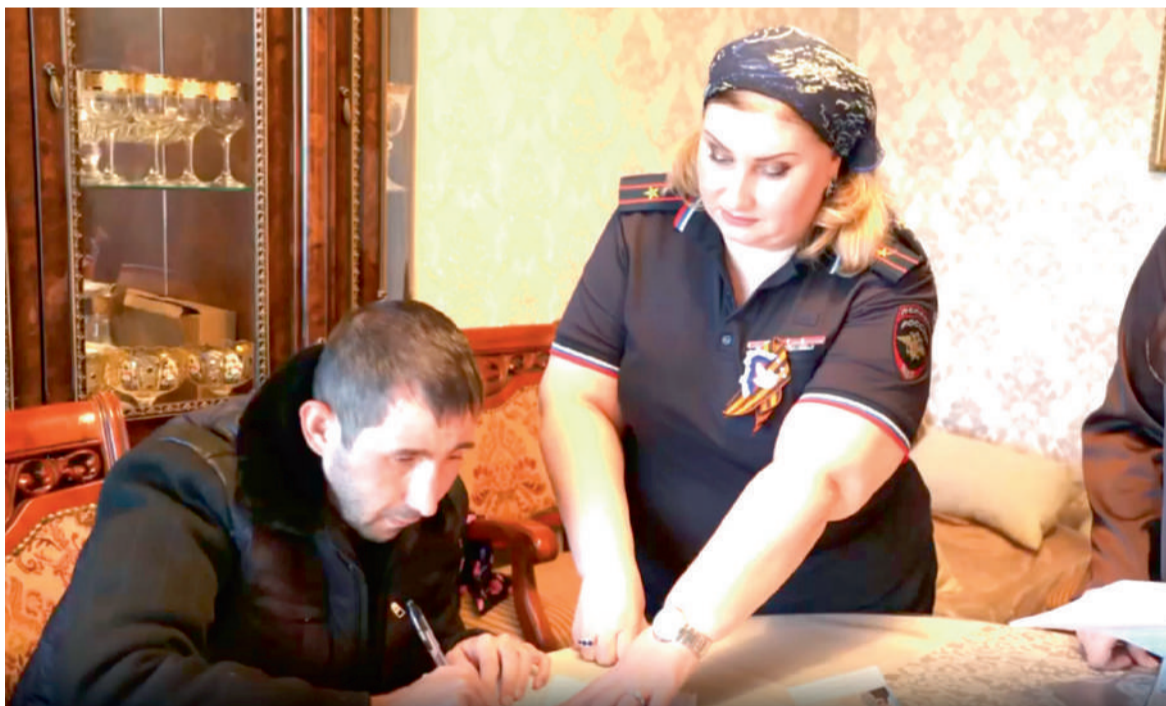
Мехкарча дешара моттигашка къахьегараш гулбенна, кхетаче хилар Магасе. Дешаш болча кигирхошта нийса кхетам луш болх дIахьош бола къахьегамхой бар цига вIашагIкхийттараш. Дешара моттигий кулгалхой гIончаш бар дукхагIа цига хиннараш.

Иштта цу балха юкье дакъа лоацаш хилар психологаш, терроризм яхача зулама духьале лоаттаеча кхела доакъашхой. «Кхетаче йолаш дийцар къонабарашта юкье терроризм яха зулам цадаржийтара тIехьа лоаттабе безача балхах. Мехкарча ишколашка цу оагIонцара болх дIахьош кхоачашде дезарех, эггара лоархIа мегIдарех дийцар кхетаче.

Ишкол тахан бераша духьала дешаш йола моттиг хинна Iац, дукхагIа йолаха цар дIахьош йола моттиг я из. Къаьстта ишколера дIаболалу моллагIча хIаман никъ, цудухьа къонабарашца болх дIахьош, чIоагIа фийла хила веза. Кигирхошта нийса кхетам балар, воча гулакхех лорабеш уж беркатече накъ тIа бахар тахан лоархIа мегI гулакх да», - дийцар «Сердалога» цу оагIонцарча министрстве. Ишколашка берашца лоаттабеча балха йоккха терко е еза вай. Тахан уж къона болаш, вахара никъ бовза болалуча хана, дег чу чIоагIа дьар дIахойодача хана накъдаргда царна.

Дикалах дог тийша волаш

БIаргашта дарба де водача сага, гIо дир мехкарча полице болхлоша

Гпазданаькъан Ахьмад

Вай вахаре дуккхаз а нийслу, кхьдола хIамаш юстартетта, адамал лакхедоаккхаш бола къахетам, дог лазар гойта деза моттигаш. Иштта дола цхьа гулакх нийсделар вай мехка а. Сага гIо дар мел доккха, маьл болаш да дагалаьца; шой низ дIа ма кхоачча новкъостал де хьехар Россе мехкарча МВД миграцеца дувзаденараш къоастадеча оагIон кулгалхочун декхараш кхоачашдеш йола Гелисханаькъан Хьава, бахархошча болх лоаттабеча оагIон болхло Боранаькъан Луиза.

ЧIоагIа халача хьале эттавар МагIалбике вахаш вола Галай Къарамсолта Iалаудин. ЦIаьхха, бIаргса дайна висавар из, хIаьта дарба доазол араьхарча клинике мара вIаштIехьадоалаш дацар. Геттара сиха доазол архьа дIаваха паспорт эшаш дар гулакх. Мехкарча МВД болхлой, из хIама шоашта хезача, чIоагIа сагота хьайзар цу мисканна гIо де. Цар кхетадора, цун хьал хIара сахьат, минот еза йолаш этгалга. ДIаоарцагIбаьнна, каьхаташ ма хулла сихагIа кийча хургдолаш гIо де хьехар уж. Цул тIехьагIа, бIаргашта хIама гуш воацача сага, цига дIаваха везаргвоацаш,

шоаш цун цIагIа паспорт дIадихьар Гелисханаькъан Хьавас, Боранаькъан Луизас. Iалаудин чIоагIа цецваьнна а дега боккха тоам хинна а вар, шийна иштта терко ярах.

Могаш воацача сага чIоагIа лоархIа мегIа ма дийший оагIув хьаллоацилга, ший гIайгIа еш болга кхетадар. Паспорт дIаденна, дукха ловцаш даьхар Iаьдала болхлоша унахочунна. Лазар дегIацара цIенденна дIакъаьста, хьалха хиннача тайпара дог делаш, хIама сийрда бIаргагуш волаш цIенах кхетар дехаш, Даьлага дуIа дир цар цунна.

Цу гулакхо дуккхача

хIаман уйла яйт тахан... Вай кхетаду, из тайпара хьал моллагIча сагага дагадоацача хана кхача йиш йолаш долга. Лазар кхетаргдац, е хIама талхаргдац аьнна бIубенна хила йиш йолаш вац вайх цхьаккха а. Бакъда эггара лоархIа мегIа дар да нах вIаший къахетаме, дог лазар, халача хьале эттачунна гIо де кийча болаш хилар. МоллагIча бусалба сагаца ца хилча яргIоаца оамалаш я уж, хIана аьлча цхьаннена а хац шийна фу тIакхоачаргда, деррига тоаденнад аьнна хетача хана дунен тIа ше малагIча халонашта духьальотта везаш хургва.

Вайна массанена хоза, беркате масал да цу наха гойтар. Из мо долча хIамаша дега тоам бу, цхьаккха хIама кхоачаргдац-кх дикача, къахетаме волча сагага, аьле хеталу. Геттара сиха эшаш хинна паспорт, ха ца йоаеш, кийча хиларах доккха совгIат хилар ма хулла кастагIа лорашта тIакхача везаш хиннача сага. Даьла боккхача къахетамга, Цун дикага сатувсаш, дарба хургхиларах дог тийша волаш, араваргва хIанз накъта вай мехкахо. Хьайх дог лазараш, хьоца гIайгIа, сагото екъярар болга ховш хилча; дуккха аттагIа хул моллагIча хIаман духьальотта, халонашта сатоха! Могаш, маьрша волаш, боккха кхач хинна цIенах кхеталва из!

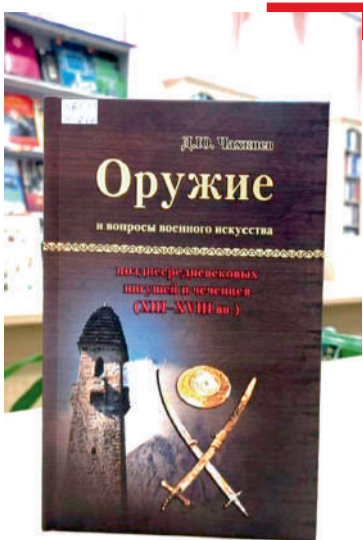
Таро йоацача 11 дезала терко йир гIо деча ганза хьинардараша

Габгенаькъан Мартина

Хала боакхача 11 дезала лаьрхIа аьча гулдир «Дикача наьха клуб» яхача гIо лоттадеча ганза, «Безликые» яхача къаман проекта хьинардараша.

«Геттара во таро йолча наха гIо де эттар уж. Бахархой новкъосталца шоаш терко лоаттаеча мискача наха цIагIа эшаш йола техника ийцар цар.

«Безликые» яхача оагIон керттерча «Ийлен тIа дIадихьар аьча гулдар», - йоах тхога бенача хоамо. Хоамашка гIолла дика дIа-хьа доаржадарах, дуккхача наха хьаллаьцар из гулакх.

Къаман библиотеке дӀаелар Кавказ тошкаш хиннача Чакенакъан Жабраила монографи

Газданакъан Ахмад

ГалгӀайчен Янданакъан Жамалда цӀерагӀа Къаман библиотеке ганза тӀакхийтар Илматокма йоазонаш. Мехка керттерча библиотеке дӀаелар цӀихезача Илманхочун, Кавказа тошкашхочун, тӀема историка, археолога Чакенакъан Жабраила монографи. Из яр «Герз, тӀема говзала дешаш, юкьерча бӀаьшерий тӀехьарча шерашка баьхача гӀалгӀай, нохчий (XIII–XVIII)». Цу хоадам болча цъан книжка тӀа да цо ше яздаь кулг а. Книжка библиотеке канна дӀаделар Боазаркъанакъан Бембулата, цун доалахьарча коллекце из лорадеш хиннад дукхача шерашка.

«Чакенакъан Жабраила Илма-технически къахьегам бокха мах болаш ба исторена, XIII–XVIII бӀаьшерашка мехка этнографи, культура йовзара. Из книжка арадаьннад 2019 шера Магасе, архитектора - реставратора, «Керда проект» яхача компане кулгалхочо (Москва) Маларой М.М. хьаллоацаш. Ший балха юкье цӀихезача Илманхочун дувц гӀалгӀай, нохчий Юкьерча бӀаьшерашка хиннача ханашкара тӀема истори.

Цу ханашка лаьтта тӀемаш мишта хиннад, малагӀа тӀема гӀирсашца тӀалашо яь хиннаб бӀухой, мишта лоралуш хиннаб, моастагӀа тӀаваогӀаш фу деш хиннад белгалду цу тӀа», - аьлар ГР НБ «Сердало» газетата.

Цу книжко ший моттиг дӀалоацаргья мехктокма ганзе. Библиотеке кулгалхоша баркал аьлар Боазаркъанакъан Бембулата цо иштта дакъа юкьедарах къаман культура лораеча.

ГалгӀайчен кагирхой «Даьхе – вай» яхача федеральни проектах дӀакхеташ ба

Гаьгенакъан Мартина

ГалгӀайчен кагирхой цъа дакъа хила таро йолаш ба «Даьхе – вай» яхача федеральни проекта, из лаьрхӀа я юкьарлон культура чоагӀгьяра, Даьхенцара безам совбакхара.

«Проект лаьрхӀа я хургдолчун кеп вӀашагӀйоллара. Цо хьаел ГалгӀайчен болх беш болча студенташта йола таронаш, иштта патриотически кхетам балара дакъ тӀа дегӀаахара дика никъ ба из. Лакха говзал йолча хьехамчашца Юмалуш, тайп-тайпарча

моттигашца бувзам лелабеш, шоайла балха говзал екъаш, профессионални балха оагӀув дегӀайоалае йиш йолаш ба уж», - аьлар ГалгӀай Республикан кагирхой цъанкхетарий ЦагӀа.

«Из духхьал проекте дакъа лоацаш хилар дац, из

да гӀулакх дӀадоладаргара, тоабашца къахьегарга кхаччалца бола болх дегӀабоалабар», - аьлар проекта моттигерча балхага хьожаш йолча Коазой Лейлас. Белгалду, харжара болх дӀахьоргба 2026 шера майсела бетта 20-ча денга кхаччалца.

«Сириусе» гӀоргбола къона математикаш хоржаш ба мехка

Газданакъан Ахмад

«Сириус» яхача дешара моттиге лайчилла бетта дӀаьхья лерхӀача математически дешара программан юкье дакъа лоацаргдола дешархой къоастабеш, болх дӀабихьар «Олимп» яхача лицее. Цу

яхьий юхьиге дика белгалваьннача 15 дешархочунца болх дӀахьош хилар мехка.

Белгалде деза, бераша лакха толам, кхетам гойтилга. «Цу кхетаче дакъа лоацаш вар дешарей Илмани гӀулакхех йолча министерствон хьалха латта

Цъорой Ахмад-Башир.

Цо аьлар, «Сириус» Дешара моттига программашка вайцигарча бераша дакъа лацар, мехкарча дуккхача дешархочта юкье толамца белгалдалар лоархӀаеме долга. Лайчилла бетта цига дакъа лоацаш хургобола лакха говзал, начӀал дола

дешархой ба тахан хьахоржаш бараш», - дийцар «Сердалога» цу оагӀонцарча министерстве.

Берригача мехкара толашагӀа бола дешархой ба «Сириусо» гулбераш. Вай мехкарча берашта дика аьттув ба из шоаш дӀадовзийта.

Халкъашта юкърча филологий кхетачен юкье, дакъа лоацаш хилар вай мехкара хьехархо

Гпазданаькъан Ахьмад

Халкъашта юкърча филологий Петербургерча кхетаче дакъа лоацаш хилар Магасерча лицее-берий беша эрсий мотт, литература хьехаш йола Могушканаян Фатима. Дешарах йолча Российски академе президент, СПбГУ ректор, цихеза филолог йолча Вербицкая Людмила 90 шу дизара хетаяь яр

из моттиг. Берригача мехкара, иштта доазол ара хьара паччахьалкхен меттацарча политикан, филологе, Илман говзанчаш гулбеннабар цига.

«Эрсий мотт лорабара, цун хлама тоадара тӀехьа кхоачашде дезарех дийцар кхетаче гулбеннараша. Къамашта юкърча бувзама лоархӀаме моттиг дӀалоацаш болча эрсий

метта хьалах дийцар гулбеннараша. Эрсий метта, литературан оагӀонашца дувзаденнараш белгалдир лоархӀамеча кхетаче», - йоах «Сердалога» бенача хоамо.

Магасера хьехархо иштта йоккхача кхетаче дакъа лоацаш хилар боккха пайда боаржабеш, вай хьехархой лакхача моттиге латтилга белгалдеш да.

Дикал йоаржаяра никъ

«Дикал - гӀулакхашца» яха лекци дӀайихьар Магасе

Гаьгенаькъан Марина

Уллуврча сагага е вӀалла а вовзаш воацачунга кулг дӀакховдадар сага нигат цӀена, дог дика хилар да. Дего хьалхадар оамалашца гуш хул массахана. Вай мехкарча гӀо деш леларех ала лов тахан, уж ба дикала никъ боаржабеш, дуккхабараш цу наькъа тӀахьехаш бола хьинар дола нах. Сийдолча АллахӀагара доккха дика, мах баь варгвоаца совгӀат лоархӀ цар наьха гӀайгӀа хьай хегаш, халача хьале эттарашта оарцагӀахар хьаллоацаш дола дог хилар. Таханарча вахаре эггара лоархӀаме дола хӀамаш деций уж? ХӀаьта дӀа хьа хьехача, вай гӀо эшараш шортта ба гонахьа.

«Дикал - гӀулакхашца» яха лекци «Кхетам» яхача Российски оагӀонца йоаржаеш я Магасе. Цъан доазон тӀа гулбелар гӀо деш лелараш, цъацц дикаш доаржадара тӀехьа къахьеге ловш бола кагирхой. Вай мехкарча гӀо деш леларий оагӀон кулгалхочун гӀонча

волча Iарчакханаькъан Саида белгалдир гӀо деш хилар мел лоархӀаме да таханарча вахаре. Иштта цо дийцар кагирхоша тахан цу гӀулакха юкье малагӀа дакъа лаца деза, хьалхарбарех хургболаш теркалде дезараш малагӀаш да.

Кхетаче дийцар грантий проектх, царца дувзаденнарах. Шеко яц, юхьанца зламига хиннача гӀулакхех а, дӀахо къахьегаш хилча, пайдане, беркате йола йоккха проектах хьа хургьа. ЛоархӀаме йола проектах мехка хьаллоацаш йолча «Вай Цъана» яхача Халкъашта юкърча б-ча преме дехар

чудала йиш я кагирхой, дукха ца говш.

Премеца, дакъа лацарца, лоархӀаме, беркате йолча проектах дувзаденнарах дувца этгача; белгалде деза, керда, укх шерара болх Россее къаман цъхоагӀон Шера, ООН гӀо деш барий Халкъашта юкърча Шера хетабаь болга. Къаьстга терко е лерхӀ «ЦъхоагӀон низ» яхача оагӀонна. Цу юкье хургьа тайп-тайпарча культурах болча наха цъана болх бе, Iадаташ лораде, юкъара моттиг хьаллаца гӀо деш йола проектах. Дика гӀулакхаш доаржаде дуккха аттагӀа хул,

хьона уллув хьаяр санна уйла йола нах хилча... Кагирхой гӀулакхех йолча комитето, гӀо деш леларий моттиго кхувш латтараш йоабу вахара оагӀонцара проектах йоаржае, из хӀама шоашца хьаллоацардараш лаха, шоашта бакъаха, пайдане хетар малхадаккха.

«Тухан латтар кагирхой боккха аьттув болаш ха я! Федеральни оагӀонца шоай проектах йоаржае йиш йолаш ба уж дика къахьегарца. ХӀаьта эггара лоархӀамедар да кхерам дӀабаккхар, «Вай Цъана» яхача преме дакъа лацар, беркате, пайдане хургда аьнна юкьедаккхар хьаллацар. Иштгача нигатаца дӀаболхе, дикача оагӀорахьа дуне хувца аьттув хургба. Юхьанца цъа башха дац аьнна хийттар а, тӀателла къахьегаш, цӀенача нигатаца, сийрдаца уйлашца хьаллоацаш хилча; боккхача толамга, мах баь варгвоацача дикага кхоач. Из кхетадеш хила беза тахан кагирхой. Царна лайча, царга хьехаш латтараш дуккха да!» - аьлар Iарчакханаькъан Саида.

Вай мехкара гӀо деш лелараш къахетама низ боккха болга кхетадеш ба. Наьха вахаре нийслуш йола халонаш, кхоачамбоацараш гу царна хӀара денна. МоллагӀа халача хьале этгача, дог деха кхестача сага чоагӀа лоархӀаме да ший оагӀув хьаллоацаш, могачох шийна новкъостал де кийча болаш нах болга. ХӀаьта бусалба динца хам баь варгвоацаш доккха, Даьлагара маьл болаш да кӀалвисачунга хьажар, низ дӀа ма кхоачча терко яр. Дикача гӀулакхий никъ вӀалла а кхоачалуш бац, из хам, мах баь варгвоацаш бола оагӀув ба, из кхетадеш бараш массахана кийча ба кулг дӀакховдаде, йиш еха кхестачун дог хьаста!

ГӀалгӀай мехка меттаоттаеш я культуран тӀехьален 500 моттиг

Гпазданаькъан Ахьмад

ГӀалгӀайчен лоаман даькъ тӀа дӀахо дӀахьош ба культуран тӀехьален 500 гаргга гӀишло меттаоттаяра болх. Проект кхоачашьеш я ЖӀайрахьа кхале, «Сафмар» яхача дика гӀулакхаш леладеча ганзо хьаллоацаш. Таханарча денга кхоачаш, говзанчаша тоадаьд 200 сийленг, царна хьалхара исторически кеп луш. Из хоам «Сердало» газетата бир ГӀалгӀайчен Паччахьалкхено.

Тхога хоам баьчо яхачох, ерригаш а республике гӀолла йиь эзар культуран тӀехьален моттиг я, цу юкье къаьнара гӀалгӀай гӀалаш, эрсий элгацаш, маьлхара кашамаш, селингаш долаш.

Уж гӀирсаш тоадар лоархӀаме да мехка. ГӀалгӀайчен культуран-исторически тӀехьале тахан лоархӀаме дакъа да къаман культуран, цун белгалло лораяра, иштта туризм дегӀайоалаяра боккха низ а ба.

Наьсаре хьайийллар хьалхара Эрсий географически юкьарлон моттиг

Газданаькъан Ахмад

Наьсарерча №20 йолча Джамболатанаькъан З. Р. цIерагIча ишколе хьайийллар, ГалгIайчера хьалхара Эрсий географически юкьарлон моттиг. Цо дика юкьедоалду дешара хьалхале лелау балхаш, хIаьта РГО доакьоша хьаелл кхувш йоагIача тIехьен хьалхашка Илма, мохк тохкача, туризма даькъ тIара керда таронаш.

«Кхетаче дIахьош дий- цар хьамсара мохк тахар, Илам, культуран тIехьале лораьр, кхувш йоагIача тIехьенна кхетам балар лоархIае хиларах. Моттигерча даькъа кулгал де хержар Мерашканаькъан Тамила - хьехархо, юкьарлон болхло.

Ше кьамаьл деш, цо белгалдир; кердача моттига болх дешархой хьашташ лоархIаш хургба, аьнна. Республике хьалхара РГО оагIув хьабеллар лоархIае да Илма тохкача, туристаша мохк тохкача лостамагIа, иштта экологически болх дIабахьара. Цо тIахьехаргба хьамсарча республикан тамашийна тIехьале «Юмаяра», - аьлар «Сердало» газетага ГалгIайчен дешара, Илман Министерстве.

Эрсий географически юкьарлон керда моттиг тIахьехаш я дешара, экспедице, тохкама болх дегIабоалабе дег чура безам бараш.

Мах баь варгвоаца беркат

ГалгIайчен культуран цIеношка, белгалдир Халкьашта юкьера дезала ди

Газданаькъан Ахмад

ХIара шера белгалдеш дола Халкьашта юкьера дезала ди дика бахьан хилар, ГалгIайчен культуран цIеношка кхетаченаш дIаяхьа. Цар хьайийллар шоай наIараш кхувш йоагIача тIехьенна; хозача, безамеча хьале царца кьамаьл де дагахьа. Кертте лаьтта дош дар дезалерча Iадатий мах бараш, даьй тIехьале лораьр.

Оалкама культуран ЦIагIа дIайихьар «Дезалера Iадаташ - беркатага бода никь» яха литературан кхетаче. ДК методиста берашта хьалхадькхар, гIалгIай кьаман дукха хьаькьале оаламаш хилар, уж бIаьшерашка цьханне шоллагIчунга луш дахаш хилар.

Кхетаче дIахьош, кьонача хьашаша фаьлг бийшар, из бар дезале барт хила безарах лаьца. Цун чулоацам иштта бар: «Жега воаллача Iуна тIаенай мецъенна кIаIийса борз. Цо аьнна Iунга, цьха-ши устагIа ба шийна Iула юкьера. Iу хиннав, чу а ваха, ший фусам-даьгара из бокьо еха езаш, тIаккха берзо дув биаб: «Хьо воацача юкьа укх жена юкьера цьха устагIа тIерабоале, барт бехача дезала доал де отгийла со».

Iу уйла еш а лаьтта, цIавахав ший фусам-да волча. Цо яхачунга ла а дийгIа, фусам-дас хьаьтад, жа Iул хьанга дитад Iа, аьнна. Iуно из берзага дитад ше аьннад, берзо биа дув хезача, жа Iул долча дас чIоагIа уйла яьй цу хьаькьал долча дешай, тIаккха аьннад, цу берза ши устагIа дIале.

Iу юхакхача, жа баь тIа дажаш даьхкад, хIаьта борз ше ма аллара гаьна кIалха йижа иллай. Iуно, шоаш дийца ма хиллара, хьа а хержа ши устагIа дIабеннаб берза».

Цу фаьлга ший тайпара кIоарга ман да: барт, цьхоагIо хIара дезале эггара мах болаш

дола хIамаш да.

Берашта гаргалола чоалхане бувзамаш кьоастадеш, дика масал гойташ из болх вIашагIбеллараша белгалдир, тамашийна гIалгIай дезалера Iадаташ дукхача бIаьшерашка вIашагIдехка хилар.

ГалгIай юкьарло бувзамашца гаргалола исторически чIоагIо йолаш я.

ГалгIай дезалера гIулакхаш леладеш да лаьрхIача Iадаташца, юкьера бувзам чIоагIбеш, бераш кхедар, маьре бахийтар, саг йоалар, хьаьши-да тIаьцар шоайла новкьостал деш дIахьош.

Цу боарама чудоагIаш да хIара денна дIахьош дола вахар. Укхаза да боккхьагIбараш лархIар, цар хьаькьале дош лоархIае а ший тайпара низ болаш а хилар, цо тIахьех гаргара нах лархIара, дезалера машар лорабара.

Кхетаче дика дIайихьар, цох хьаьца пайда а бар, из гулбенаьрий безам тIабодаш яр. Бераш цIайца даькъаладуьцаш, из болх вIашагIбеллараша цар дезалашта ловца баьккхар; машар, ираз хилар ловш.

Дола-Коарча культуран ЦIагIа дIаьихьар «Дезалал дезагIа фу хургда?» яха хоамий сахьат. Цига дIахьош хиннача темати-

чески кхетачен беза хьаьший бар №25 йолча юкьерча ишкола 7-ча «Б» класса дешархой. Кхетаче дIахьош яр Бохтаранаькъан Имана, цо дешархошта довзийтар безамеча цIайна истори, цун кIоаргга лерхIам хилар. Кьаьстта цо белгалдир дезалера мах бараш, чIоагIа шоайла бувзам бола вахара оагIонаш йовзийташ, иштта хIаранена сатувсилга луш дола дезалера Iадаташ довзийташ.

ВорхIлагIа класса дешархоша дика даькъа лаьцар шо-шоай дезалера истореш дувцаш; вежарашта, йижарашта юкьера безам бувцаш; даьй лерхIам хилар белгалдеш.

Гетгара берий безам тIабодаш яр «ДIаьолае кIоанолг, оаха дIахохьоргьа» яха хьа, цига берашта дагаухар дезалах дола халкьа хьаькьале дувцараш, барт хилар, шоайла гIулакхаш леладар.

Эггара безамега тIаийцарех дар АхмадовгIар дезалера барт яхача видеороликага хьажар. Из дика дувцар дезаделар массане. АхмадовгIар масало берашта гойтар, дег чура безам мел эшаш ба, шоайла новкьостал деш хилар, цьхана кхоллам дIабахьар дезаш долга.

Видеога гIолла гойтар, нагахьа санна цIеньюкье безам, барт

хилча; моллагIа йола халонаш цIагIа нийсьелча, уж юстарьяха атта хилар.

Барт болча дезалера истори экранага гIолла гойтар накьаьлар, керттердар дезал болга хайташ. Из да сага эггара лакхьагIа дола мах бар, хIаьта Iадаташ, дезалера кхуврч лорабеш хиларо ираз долаш ву саг.

Яндарерча культуран ЦIагIа дIайихьар «Со, са дезал» яха кхетаче. Из вIашагIбеллар ДК исбахьален кулгалхоцо Йовлой Мадинас. Безамеча хьале доакьашхоша дийцар, сага вахаре дезало малагIа моттиг дIалоац, хIанад из иштта чIоагIа кIийле йолаш, укх сихденна хувцалуш латгача дунен тIа.

Йовлой Мадинас хоадам болаш довзийтар дезалера бувзамаш. Цо белгалдир, боккхьагIбараш лархIар, шоаш хьаьаьнна овла бовзаш хилар, дезалера Iадаташ лорадар - из чIоагIа елла лард хилар, цу тIа хьакхолл бIаьшерашка денз унахцIена юкьарло.

Эхь-эздеда кхетам балар дIадолалу цIеньюкьера. Дас-нанас гойташ дола шоашкара масал берашта дIахо дусах дар да, цо хьалкхеву лерттIа саг волаш, ший кьаман культуран тIехьале лораеш хургволаш.

Мах баь варгвоаца кьахьегам

ГалгIайчен гIалаш тоаераш, гIулакх бехктокхаме леладеш ба

Гаьгенаькъан Марина

Лохера Пхуй оолача юрта латта гIала шолха йича санна я, бекьача маркхалах. Шин оагIорахьа шозза маркхал бахийта кьайлай из, юкье юкь я маркхал чу ца боллаш йита. Шин, хьаь мугIарах кхера ба, цул тIехьагIа кхера вIашагIхотт ерригача сомалца. Кьаьстта иштта хьалбаьб из пен. Укхаза Пхуй цар сомал да 65-70 сантиметр.

Тамашийна да из хьалйотташ юкье маркхал цабиллар - из цьха ший тайпара дагадеха хIама да, бакьда дукхача наха хеталуш да из пен беха хилар да аьнна.

Нийса тохаш хилча, кIирах

хьабаь гIалгIай маркхал тIехьагIа тохаш хул. Иштта оолаш дола «сурт» е «чутохар» араьхарча пена юкье хийра йисача кагийча моттигашка деш да. Арахьара маркхал чутохар керттера гIулакх да ала мегаргда. Цун ший тайпара лоаттам бокьалу ха дIа мел йода. Из бахьан долаш, моттигерча бахархошта е туристашта хеталу, цькьа хьалхьагIа маркхал Iо а билла, тIаккха мара кхера беттабац, аьнна. Бакьда тохкама балхаша хьагойтар кхьдар да.

«Оаха деррига хIама йоккхача терконца зуьш да, из хьаьйча тIоговзанча ларах долхаш, дагадех-дехараш деш лелабеш бац из болх», - йоах «Техьале» яхача гIишлонхой-меттаоттадара Ишкола керт-

терча кулгалхоцо Султиганаькъан Рамзана.

Говзанчашта лоархIае да, гIалаш тоаеш дола балхаш, профессионаьни юкьарлоно тIаьцача, халкьашта юкьерча, россияски, моттигерча законодательствон боарамах деш хилар.

ХIара меттаоттаьра болх Султиганаькъан Рамзана кулгал деш дIахьу. Цунца цьхана ювц кхера Iубиллара еррига говзалаш, дагабоал Илман юкьарлонца, иштта теркалду наьха хьехамаш, археологически тохкамаш.

«ХIара дийнахьа оаха кхетабу республикан, кьаман, тхох тийша из архитектуран тIехьален болх хьабеннарашта хьалхашкара бехктокхам.

Пенаш сома хиларга, маркхал чутохар кIоарга хиларга, вIашкаозаш бола кхера мишта билла беза яхача хаттарашка гIолла хьакхолл боккьон-

ца бола меттаоттаьра болх, тхо хьож Лохерча Пхуй нийса из хилийта», - аьлар «Техьале» яхача Ишкола кулгалхоцо.

ИЗО музей «Суртанча царча кхетаче» дакъа лоацаш хилар Каренакъъан Мухьмад

Газданакъан Ахьмад

Суртанча вена, кхетаче дӀахьош хилар ИЗО музей. БӀарахой Элизас дӀахьош йолча программа хьаьша хиннар вар цӀихеза суртанча, пхьар Каренакъан Мухьмад. «Магас» НТРКаца музея болхлоша цхьана дӀахьош йола проект я из. Цу проектага гӀолла цӀихеза суртанчаш бовза, царца къамаьл деш ха дӀаяхьа аьт-тув хул вай къоначар.

«Мухьмада цу кхетаче дийцар ший кхоллама никъ мишта, маца дӀаболабелар, ший балха тӀехьа эггара керттера дола хӀамаш малагӀаш да. Къаьстга терко еш дийцар цо вай Ӏадаташ довзийташ йолча хӀамаех. Къонабарий

дукха хаттараш дар цунга, хӀаьта Мухьмад къонача тӀехьенца кхетаче хилара геттара раьза волга гуш дар цун къамаьлах», - дийцар «Сердалога» мехкарча ИЗО музей.

Суртанчас доккха баркал аьлар из проект хьакхелларашта. ХӀаьта шийца кхетаче дӀахьош хинна къонабараш, цхьаккха хӀамах ца кхераш, доккхача толамашка кхачара тӀехьа хьинаре къахьегаш, шоай начӀал доаржадеш хилара тӀахьийхар цо. Хьаьшо совгӀаташ делар берашта.

«Каренакъан вежарий. Кхоллам вахара оагӀув» яхача гойтама каталогаш дӀаелар цо кхетаче дакъа лоацаш хиннарашта. ЧӀоагӀа раьза долаш, дог айденна дӀа-хьа къаьстар цигара бераш.

Кхоанарча ден уйла еш

ГӀалгӀай мехка тоалуш ба, берашта кхоллама оагӀув хьехара болх

Газданакъан Ахьмад

Искусство - из тамашийна, сага безам тӀабодаш дола хьал да, цо хӀаранена хьалхашка хьаделл вӀалла кхоачалуш доаца доазонаш. Цо лу сага чурча паргӀатон хьал. Къаьстга из дезаш да таханарча ноахала. Къона волаш, бера дог цӀена долча хана, дунена из дийлла, кхолламца уйла йолаш долча хана, массайолча оагӀорахьара дегӀаахара уйла самайоал, чӀоагӀлу.

Кхолламо новкъостал ду сага кӀоаргагӀа довза гонахьардар, ший эггара кӀоаргагӀа йола уйла ха, вахаре шийна безаш бола никъ хьаьца. Цу гӀулакха ГӀалгӀайче хьалхьий исбахьален дешара пайда луш йола оагӀув, хьаелл къона, тамашийна дуненга вугаш йола налараш.

Тахан республике из дика гӀулакх дӀахьош я ийс паччахьалкхен моттиг. Царна юкье я керттера лоархӀаш кхоллама говзала колледж, из боккъонца бола профессионални болхлоий кхемара пхьоале я. Цун дика новкъостал деш я Берий искусствай ишколалаш, исбахьален ишколалаш, уж я тахан вай республикан тайп-тайпарча мийингашка. Цига лакха говзал йолча хьехархоша, хьехамчаша шоай дешархошца декъ къаман Ӏадаташ, берий безам тӀабохийт дунен культуран тӀехьаленна.

Цу балха толамаша хьагойт малагӀа болх царца дӀахьу. Чакхдоалача дешара шера чакхенга хьежача, кхоллама классашка, республикан пхьоаллешка ши эзар гаргга саг ва дешаш. Царех хӀаравар - хурговола ашархо, суртанча, халхарча е актёр. Кхоана цар шоай мохк, зламагӀа йола Даьхе хе-

стаергья ерригроссийски, халкъашта юкьерча сценаш тӀа.

Ийс дешара центр дика гӀулакхаш хьакхоллара кийча я, цига чӀоагӀду ГӀалгӀайчен хургдар, цун культуран кхоане.

Вай республикан начӀал дола бераш кхоллама эггара лакхагӀа моттиге латт. Цар шоаш хьагойт, къаман культуран тӀехьале хиларах тарра, майрра оаз йохийташ.

700 совгӀа ГӀалгӀайчен дешархой ба яхьашка, фестивалашка дакъа лоацаш, цар хьагойт начӀал, низ, денал, искусство езаш шоаш хилар. Вай берий хӀара сцена тӀа баларо цар Даьхенцара безам цӀенхашта болга, шоай начӀала боарам лакха болга хьагойт. ЛоархӀамечарех яр Халкъашта юкьера «Сфорцандо» яха къонача концертмейстерий яхь, цига вай бераша гойтар лакха дикал йола ашарий оагӀув,

или дӀаалара говзал, сцена тӀа чоалхане кхоллама къамаьл шоашта дӀадахьа ховш хилар.

«Абилимпикс» чемпионата моттигерча даькъ тӀа ГӀалгӀайчен къонача начӀалашта хайра, моллагӀа йола халонаш тӀехьайита йиш йолга дӀагойта, котало яккхара бола безам боккха хиларах ший тамашийна гӀулакхаш кхолла.

ГӀалгӀайчен дешархоша дика дӀагойтар шоаш кийчо яь хилар «Россе бераша дӀаоал» яхача Ерригроссийски ишкола хора фестивале, ладувгӀаш хиннарашта шоай хоза оазаш дӀахозийтар, ала хӀама доацаш, дика цу хора цхьоагӀо хилар белгалдоалаш дар цига.

ЛоархӀаме дар республикански къонача кхолламхой яхьашка хьажар, суртанчашта хайра кердача кхолламца жюри цецйоаккхаш шоай таронаш хьаелла.

Уж а кхьдола а толамаш дахар - из да бераша, кӀаьд ца луш, дика къахьийга хилар, бакьда даьша-ноаноша уж хьаллацар а керттера да. ЛоархӀамеча майдаш тӀа коталонаш йоахаш, ГӀалгӀайчен къонача начӀалаша шоай говзал лакхью; цул совгӀа, цар

язду ерригача республикан культуран сийрда истори, цу юкье шоашта кхоллама говзал геттара чӀоагӀа езаш хилар гойташ.

ДӀадахача шерашкара толабий лард чӀоагӀа хиларах, карарча шера ГӀалгӀайчен хьаелл исбахьален дешара керда оагӀув. Цо ший аргӀагӀа таро лу кердача тӀехьенна таронаш йоаржае, уж вай кхувш йоагӀаца тӀехьенна йита.

Кердадараш юкьедахара керттера оагӀув лаьрхӀа я, къонача начӀалашта кхы а дукхагӀа таронаш яла. Кердадарий дешара программаша, ГӀалгӀай къаман Ӏадаташа, мах бола культуран хьалхале лелаеча оагӀонаша тӀахьех уж шоайла вӀашагӀтохара. Керда балха тайпаш хьаделларо таро лургья дикагӀа леладе таханарча заман хьалаш, цунца цхьана моттигера кагирхой кхоллама оагӀув а йоаржае йиш хургья.

Тахан къонача суртанчий, ашархой, артистий дешар дегӀадоаладар - из лоархӀаме гӀа ба, цо кастлуш республиканна йоккха котало яхьаргья ерригроссийски боараме, иштта лорадергда ГӀалгӀайчен сий, вай хургдолча ноахалашта.

Алхасте дездир Халкъашта юкьера дезала ди

Газданаькъан Ахьмад

Халкъашта юкьера дезала ди 40аг1даьд 1933 шера ООН Генерални Ассамблейс, цо хьалхадоккх дезала 1адатий юкьярлон лерх1ам хилар. Из дездеш дика дакъа лавцар Г1алг1айчен Шолжа кхален Алхастерча культуран ц1ено. Кулгатовзала кружка кулгалхочо Заг1енаькъан Адама кьонача юртахошта лаврх1а «Со, са дезал» яха говзанча хьехам белар.

«Керттера декхар дар ц1айца дувзадена суртилг шой кулгашца хьадар. Дезал - из сага вахаре керттердар да. Къаьстта цига 1омалу вай бехтокхаме хила, гонахьарвар веза, безам бовза», - аьлар «Сердало» газетага Заг1енаькъан Адама.

Коллама балха чуиьра Адама кхетам лураш. Атта леладеча Гирсащца: фломастерашца, кьоаламашца - бераша шой кулгашца хьакхеллар хоза суртак1игаш, даьщцара безам, йижарий, вежарий безам гойташ дар уж.

Говзанча хьехам чакхбаьлар, безаме чакхе еш. Бераш раьза дар дезал лорабе безаш хилара, цар х1ара денах доаккхал де дезара.

Магасе дийцар роботаша беш бола болх в1ашаг1болларах

Гаьгенаькъан Мартина

«Кхетам» яхача Российски юкьярлоно в1ашаг1еллача кхетачене, Г1алг1айчен кагирхоша дийцар; роботашца беча балхаца дувзадена дешаш, яхаш, дийцар «Сердало» газетага Г1Р кагирхой Комитета болхлочо Озанаькъан Салмана.

«Хьаьша волаш цига кьамьл дир Г1алг1ай Республикан ло1амхой тароний центра кулгалхочун Г1ончас 1арчакханаькъан Са1ида, цо довзийтар в1ашаг1техача технологей хьалаш, балха моттигаш. Цул совг1а доакъашхошта хьалхадаккхар, малаг1а дакъа д1алоацаш я «Росатом» из г1улакх дег1адооладара даькь т1а.

Къаьстта терко т1аяхийтар промышленноста тайп-тайпарча доакъошта цу тайпара хьал юкьедаккхара. Гулбенашаша дийцар цу технологеша болх аттача боаккхаш хиларах, дика кьаьгегама хьалаш хьакхоллаш хиларах», - аьлар хоамо.

Д1ахо дийцар х1ама кхоллара оаг1ув юкьеаккхарах, цу юкье атома даькь т1а болх беча предприятий говзал а йолаш.

Лекце доакъашхоша шерийр шой таронаш таханара технологеш юкьеяхара даькье, иштта терко т1аяхийтар инженерни, технически оаг1оний хургдолчунна.

Г1алг1ай мехка лораду дезалера мах бараш

Газданаькъан Ахьмад

Долакха-Юртарча культуран Цаг1а «Дезалгара д1адолалу деррига» яха ц1ай-кхетаче хилар, из хетаяь яр Халкъашта юкьерча дезала денна. Белггалара чулоацам болча кхетачен доакъашхой бар моттигера дешархой. Карара шу вай мехка, Россехалкъа цхьоаг1он шу, аьнна, белгал-

даь да. Дезал - вахара керттера ишкол, к1ийле я, цигара д1адолалу 1адаташ ларх1ар, шойла г1улакх леладар.

«Культуран-сало1ама моттига исбахьален кулгалхочо Манкенаькъан Зинас кьамаьл дир моаршал хоатгача дешашца. Цо, хоадам болаш, дийцар Халкъашта юкьерча дезала денах, цун ма1анах. Из белгалду х1ара

шера майсела бетта 15-ча дийнахьа», - аьлар «Сердало» газетага Долакха-Юртарча культуран Цаг1а.

Кхетачен программа д1ахьош яр кхоллама, интеллекта тохамашца. «Дезала сурт» яхача суртий яхе дакъа лоацаш, дешархоша шой говзал гойтар, шоашта эггара дукхаг1а безача наьха сурт каьхата т1а дулаш. «Дезалера 1адат» яхача яхе бе-

рашта таро елар халкъа хьаькьала оаг1ув мишта йовз гойта, шой ц1аг1а мах бараш дувцача хана кертте латташ дола дешаш дагадохийташ.

Кхетачено дукха сийрда моттигаш йовзийтар доакъашхошта, царна хьалхадаккхар дезалера бувзамаш ц1оаг1а хила дезилга, ерригача юкьярлонна из керттера долга.

Кердача Реданта дешархошта дийцар, композитора Шодажанаькъан Ф. кхолламах

Газданаькъан Ахьмад

Кердача Реданта культуран Цаг1а кхетаче д1айихьар Г1алг1айчен композитора Шодажанаькъан Махьмада Фаризайна хетаяь. Кхетаче яр «Дешархошта лаврх1а культура» яхача проекта чуйоаг1аш. Цун декхар дар кхувш йоаг1ача т1ехьенна

профессионални моттигерча ашарий говзал йовзийтар.

«Шодажанаькъан Фариза я Г1алг1айчен ашарий искусствон исторе сийрда оаг1ув. Цун ц1и ювзаенна я кьаман композиторски ишколаца.

Шодажанаькъан Фаризай кхоллам вай мехка дика

ц1ихеза а бовзаш а ба, атта дагахьа юсаш я цун композици. Къаьстга из наха атта т1аьцаш а, безаш а хиларах, ший кьаман безам т1аозаш хул цун болх», - аьлар «Сердало» газетага Кердача Реданта культуран Ц1ен кулгалхочо Хоаной Марета.

Шодажанаькъан Фаризас лораю кьаман исбахьа-

лен оаг1ув, ашарий ма1ан, уж тахан Г1алг1айчен культуран т1ехьален керттера дакъа д1алоацаш да. Цо кьаьнарча ашарашта керда вахар лу, уж екаш я таханарча оазаца. Композитор йолча Махьмада Фаризайна ший даьй т1ехьале сало1ам а ба, искусствон дег1айоалаяра к1ийле а я.

ГалгIайчен Къаман библиотеке хъабийлар музейшта хетабаъ гойтам

Газданаъкъан Ахьмад

Дерригача дунено дез- деш да Халкъашта юкьера музейшта хетадаъ ди - из цIай хиларо вIашагIтох дIаяха, карара ханаш. Цу дийнахъа, музейша дерригача дунен тIа хъаелл миллионаш болча наха шоай наIараш, уж бех исторе, искусствон, Илман оагIонаш йовза. ГалгIайчен Янданаъкъан Жамалда цIерах Къаман библиотека а юстара йисанзар цу гIулакха, цо кийчбир лаърхIа бола книжкай гойтам.

«Тха гойтамо тIахъех вай юкьярло, керттера вай тIехъале лораяра, хъамсарча мехка истори Iомадара. Гойтаме го йиш я дукха йоа- зош, ГалгIайчен музейшта хетадаъ балхаш, цар къаьгга дувцI галгIай халкъа лакхача культурах.

Гойтама керттера моттиг дIалоацаш да цIихезача Малсаганаъкъан Б. «ГIалай, легендай мехка» яха суртий альбом, цо къаьгга хъагойт къаман юкьерча бIаьшерений архитектура. Иштта наха гойта оттабаъб Гольдштейна А. «Лоамашка гIалаш» яха болх, цо тохк гIалгIай тIехъаленцара материальни культура, Кавказа вахар. Цу дерригане а дика гойт гIалгIай Iадаташ, искусство», - аьлар библиотеке «Сердало» газетага.

Къаман библиотеке гойтам дIабахъар - из дика таро я, музей балхага гIолла гIалгIай культура мах бараш бIаргагора, иштта хетадара, уж вай тIехъенна хургдолаш лорадар лоархIаме да.

Ишколай кулгалхошца кхетаче дIайихъар Шолжа-Шахъара мэра

Гаьгенаъкъан Марина

Шахъара мэра Iумаранаъкъан Аслан волча гулбеннача ишколай кулгалхоша шоай балхаца нийслуча халонех дийцар.

«Шахъара моттигаш тоаеш болх дIабахъарах дийцар кхетаче. Дешархой юкьелоацаш кхетаченаш дIакхяхъар, спортаца дувзаденаараш меттадоаладар лоархIаме долга белгалдирцига. Ишколай кулгалхоша теркалдир, дешара моттигий ков-

нашкара куц хувцаш, цхъацца кхоачамбоацараш юстардоахаш кулг тоха дезилга.

Иштта шахъара даьна баркал аьлар цар, шоашца бувзам лотаттабеш, цу оагIонца дувзаденаараш меттадоаладара тIехъа къахъегаш хиларах», - дийцар

тхога администраце зарбан болх лелабераша.

«Дешара моттигашка эшаш бола кхоачам Iалашбар, йоккха терко лоаттаяр тахан лоархIамеча декхарех да, хIана аьлча берий кхерамзле лораяр кертте латт», - дийцар мэра.

Культуран, туризма министерствонна карагIдаьнна дувцаш; кхетаче хилар мехка

Газданаъкъан Ахьмад

Культуран, туризма гIулакхех йолча министерствон аргIанара кхетаче дIайихъар Шолжа кхален культуран цIагIа. 2025-ча шера кхоачашдаьрех, иштта укх шера дIабахъа безача балхах дийцар гулбеннараша. Кхетаче дакъа лоацаш бар Паччахьалкхен вице-премьер МутаIаланаъкъан

Хъажбикар, Халкъа Гуллама вице-спикер Хъаьшанаъкъан Аза, культуран, туризма гIулакхех йолча министерствон хъалха латта Лавнаанаъкъан Залина.

«Цхъацца кхоачамбоацараш нийслоя а, болх толамца дIабахъа аьттув боал тха тахан. Цу оагIонца гIо деш ва мехкада Келаматанаъкъан Махьмуд-Iаьла. ДIадахача

шера 3000 гаргга кхетаченаш дIайихъай, 2 миллион совгIа наха дакъа лоацаш.

«Дезал» яха къаман проект йоаржаярца дикка толам боаккхаш да тхо, таханарча кердадарех йола ши ишколай мехка болх дIахъош, иштта къамашта юкьера кхетаченаш дIакхяхъара болх а боагIача боараме дIахъош ба», - белгалдир Лавнаанаъкъан Залинас кхетаче хъаеллаш.

Министра гIонча йолча Куртойнаъкъан Маккас балхаца кхоачашдаьрех дувцаш, доклад йир цига. 2025-ча шера дIабихъача балхах, иштта дIахойодача ханаца лоархIамедарех дийцар цо. Гулбеннарашта хьинаре къахъегарах баркал аьлар министерствон кулгалхочо, 2026-ча шера декхараш а иштта бехктокхаме кхоачашдара тIахийхар.

ГалгIайчен УФАСо къовсам лоаттабу, моллагIа шоай декхараш кхоачашдеш боацарашца

Гаьгенаькъан Мартина

ГалгIай Республике гIола йола Федеральни антимонопольни болх дIахь моттиг дIахо республикера бокъонаш лораяра балха тIахьожам беш я. Укх деношка боахамо тIаийцар «Главстрой» ООО гIишлон компани, шин шера тIехьаюсарех, дика йоацарех я, аьнна, из белгалгьаькхар.

«Цу тайпара хьал эттар Магас-Шахьара администра-

це цхьан оагIорахьара доал дара даькъ тIара контракт йохаяь хилар бахьан долаш. ДIадахача шера Магаса мэрена, компаниена юкье контракт чIоагIьяьяр, нухаш чухусса контейнераш оттаяра. Йилла ха лоаца хиларга хьежжа доацаш, компани ший болх дIахьош яцар. Цо ше тIаийца болх кхоачаш ца беш битар. Карарча шера доал дара даькъ тIарча администраце юкьарлонца из болх соцабир. Тохкама болх дIахьош гучадаьлар,

цу тайпара чIоагIо юхаяккха заказчик бокъо йолаш хилар, нагахьа санна болх бе безараша кхоачамбоацараш юкьедита хуле», - аьлар хоамо.

УФАСа кхела кхегаче йолаш, компани викалаша шоаш контракт кхоачашгье лаьрхIа хилар белгалданзар. Из бахьан долаш, антимонопольни гIулакх леладераша болх бе безаш хиннараш дика боацарех лаьрхIар, цар шоашта тIаийца декхараш кхоачашцадарах.

Внимание: газопровод!

По землям Назрановского, Малгобекского, Сунженского районов и г. Карабулак РИ проложены магистральные газопроводы и газопроводы-отводы с параллельными кабельными линиями связи, обслуживаемые Моздокским ЛПУМГ ООО «Газпром трансгаз Ставрополь». Ось газопроводов на всем протяжении обозначена километровыми знаками, а пересечения газопроводов с автомобильными дорогами и водными преградами - километровыми знаками и знаками «Осторожно: газопровод», «Остановка запрещена».

Для обеспечения безопасной эксплуатации и транспортировки газа предусмотрены зоны минимальных расстояний согласно СНиП 2.05.06-85* до 350 метров в зависимости от диаметра трубы и охранные зоны шириной 25 метров в каждую сторону от оси газопровода согласно правилам охраны магистральных газопроводов. Вдоль подводной части газопровода охранный зона устанавливается в виде участка водного пространства от водной поверхности до дна, заключенного между параллельными плоскостями, отстоящими от оси газопровода на 100 метров с каждой стороны.

В охранный зоне магистральных газопроводов категорически запрещается производить всякого рода действия, могущие нарушить нормальную эксплуатацию трубопроводов либо привести к их повреждению, в частности:

- перемещать, засыпать и ломать опознавательные знаки, проводить земляные работы;
- открывать люки и двери ограждений узлов линейной арматуры, станций катодной и дренажной защиты, линейных и смотровых колодцев и других линейных устройств;
- разрушать берегоукрепительные сооружения, земляные и иные сооружения, предохраняющие газопровод от разрушения; устраивать всякого рода свалки, выливать растворы кислот, солей и щелочей; производить дноуглубительные и земляные работы;
- разводить огонь и размещать какие-либо открытые или закрытые источники огня;
- проводить работы с использованием ударно-импульсных устройств и вспомогательных механизмов, сбрасывать грузы;

• огораживать и перегораживать охранные зоны. В зоне минимальных расстояний категорически запрещается:

- возводить какие-либо постройки, размещать стоянки, гаражи, коллективные сады с садовыми домиками, дачные поселки, жилые здания, отдельные промышленные сельскохозяйственные предприятия, тепличные комбинаты и хозяйства, птицефабрики, молокозаводы, карьеры, разработки полезных ископаемых;
- сооружать проезды и переезды через трассу газопроводов и газопроводов-отводов, устраивать стоянки автотранспорта, тракторов и механизмов, размещать сады и огороды;
- заниматься производством мелиоративных земляных работ, сооружением оросительных и осушительных систем;
- заниматься строительными-монтажными и взрывными работами, планировкой грунта;
- производством геологосъемочных, поисковых и других работ, связанных с устройством скважин, шурфов;
- заниматься содержанием скота и устраивать водопой для скота.

Перед проведением работ в охранный зоне и зоне минимальных расстояний газопроводов и газопроводов-отводов необходимо получить согласование и письменное разрешение на их производство в Моздокском ЛПУМГ ООО «Газпром трансгаз Ставрополь». Несоблюдение вышеуказанных требований может создать угрозу причинения вреда жизни и здоровью людей, а также имуществу физических и юридических лиц.

Адрес:
Моздокское ЛПУМГ:
363750, п/я №1.
Телефоны:
(886736) 2-60-06, 7-50-24;
Диспетчер (886736) 60-229.

Лица, виновные в механическом повреждении магистральных газопроводов, кабелей связи, средств катодной защиты, привлекаются к административной и уголовной ответственности в соответствии с действующим законодательством Российской Федерации.

Статья 167 УК РФ. Умышленное уничтожение или повреждение имущества.

1. Умышленное уничтожение или повреждение чужого имущества, если эти деяния повлекли причинение значительного ущерба, наказываются штрафом в размере до сорока тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного на период до трех месяцев, либо обязательными работами на срок до трехсот шестидесяти часов, либо исправительными работами на срок до одного года, либо принудительными работами на срок до двух лет, либо арестом на срок до трех месяцев, либо лишением свободы на срок до двух лет.

2. Те же деяния, совершенные из хулиганских побуждений, путём поджога, взрыва или иным общеопасным способом либо повлекшие по неосторожности смерть человека или иные тяжкие последствия, наказываются принудительными работами на срок до пяти лет либо лишением свободы на тот же срок.

Статья 168 УК РФ. Уничтожение или повреждение имущества по неосторожности.

Уничтожение или повреждение чужого имущества в крупном размере, совершенные путем неосторожного обращения с огнём или иными источниками повышенной опасности, наказываются штрафом в размере до ста двадцати тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до одного года, либо обязательными работами на срок до четырёхсот восьмидесяти часов, либо исправительными работами на срок до двух лет, либо ограничением свободы на срок до одного года, либо принудительными работами на срок до одного года, либо лишением свободы на тот же срок.

Федеральный закон «О газоснабжении в Российской Федерации».

Часть 3 статьи 32. Органы исполнительной власти и должностные лица, граждане, виновные в нарушении правил охраны магистральных трубопроводов, газораспределительных сетей и других объектов систем газоснабжения, строительстве зданий, строений и сооружений без соблюдения безопасных расстояний до объектов систем газоснабжения или в их умышленном блокировании либо повреждении, иных нарушающих бесперебойную и безопасную работу объектов систем газоснабжения незаконных действиях, несут ответственность в соответствии с законодательством Российской Федерации.

ОТЧЕТ

Об использовании имущества НКО «Фонд капитального ремонта многоквартирных домов Республики Ингушетия» за 2025 год

(тыс.руб)

	Использование финансовых средств	Остаток на 01.01.2025г.	Поступило в 2025	Использовано в 2025 г.	Остаток на 31.12.2025г.
1.	Средства на проведение капитального ремонта МКД Республики Ингушетия	10163	17529	13579	14113
1.1	Средства собственников	9369	17297	13579	13087
1.2	Государственная поддержка (бюджет Республики Ингушетия)	-	-	-	-
1.3	Муниципальная поддержка	-	-	-	-

1.4	Средства Фонда капитального ремонта в виде процентов, полученных от размещения временно свободных средств	794	232		1026
2	Средства на осуществление административно-хозяйственной деятельности, в т.ч.	-	11 799	11 799	-
2.1	Взнос учредителя	-	11 799	11 799	-
2.2	Средства от деятельности, приносящей доход	-	-	-	-
3.	Меры социальной поддержки по оплате ЖКУ		3593		3593
	Итого финансовых средств	10163	32921	25378	17 706

Глалай мохк

Галглай глалай Ди хланз пхезлагла дезду

Газданаькъан Ахьмад

Галглай глалай Ди укх шера пхезлагла дездеш ба вай мохк. Майтсела бетта кхоалагча шоатта дийнахьа нийслуш хул из цай. 2021-ча шерарча кимарса бетта 9-ча дийнахьа из цай дездара амара кулг яздыр вай мехкадас Келаматанакъан Махьмуд-Габлас. Цу хана денз, массане дега хьамсара долаш белгалдеш цай хинна дэаттад из.

Глалашцара вай къаман бувзам цьха моллагча тайпара хинна лац... «Галглай» яхача деша маан «Глалашкара бахархой» хул. Тхьоврача бьашере денз вай хьакъалах, говзалах бизза хиннача даьша чоагла кьахьегаш хьалгьа, тахан вайга хьакъаьчай уж. Жайрахаь скален моттигашка эзар совгла глалаш латт тахан. Галглайчен меттел, ерригача Кавказа ци длахазийта я цигара тема глалаш, иштта нах бахаш хиннараш.

Ширача хана баьхача, тгоовзанчаша, дувцилга доацаш, чоагла баь болх ба из. 30-35 метр лакхал дола глалаш калха лард йоацаш чхара тлара хьалгьеш хиннай. Кьаьнарча бокьонга диллача, цьхан шера хьалгьа яла езаш хиннай глала, цудухьа чоагла йоккха говзал, фийла хилар эшаш болх хиннаб из. Хлара хлама теркалдеш, цьхаккха глалат хургдоацаш дьабихьача цу балхах цецбувлараш тахан а дукха ба. Советски археолог, кавказовед хиннача Крупнов Евгене чоагла лакха мах оттабеш яздаьд цу гулакхах ший балхашка. Илманхочо теркалду глалаш хьалгьараш лакха говзал йолаш, начлал долаш нах

хиннилга.

Масал кхувлаш дийцад воккхача археолога, вай даьша етгача глалаех. Космосе бодача наькъ тла XX-ча бьашере керда глала баккхар санна тамаш е езаш хлама лоархл цо из. Тхьоврача хана баьхача наьха говзалах, начлалах цецваьнна вала ца могош дукха тохкамаш даьд Илманхочо цу гонахьа. Тема глалашка моастаглашта духьале еш теркалдаьча хламаех чоагла тамаш еш хиннав из. Бьашераш хьалха хьалгьа глалаш укх ханнацц иштта латтараш цецваьнна волаш, боккха тохкама болх ба цо дьабихьар. Ший балхашка цо белгалдаьд, глалаш хьалгьеш хиннараш доккха начлал дола, из гулакх шьара довзаш бола тгоовзанчаш хиннилга.

Бьашерашка ца харцаш латтаргйола глала хьалгьа цьха моллагча сага ховргдац тахан а. Вай даьй хьакъалах бизза бола говзанчаш хиннаб. Кьахьегара тлара долаш хьаденад вай къам, гаьнарча хана денз.

Тамаш е мегаргдола хламаш дукха да тахан вайга хьакъаьча. Ширача деной истори довзийташ, вай даьй мел йоккха говзал йолаш, деналах бизза хиннаб белгалдеш, кура дьахьеш латт глалаш тахан дукха адам тлалатташ. Вай чоагла лоархлал лелабе безаш оагьув ба из. Моагларча, иштта таханарча историкаша, Илманхоша дукха яздаьд глалаш ювцаш, яздыш а латт. Дукха да глалаех лаьца дувца, кердаккха. Вай къаман культура, дьабхий дола истори, даьша лорадеш хьадена тахан вайга хьакъаьча беркате ладаташ довзийташ бола оагьув ба из.

Галглай лоаме бьашерашка денз лораеш латгача курача, дуккхача халонашта болат хинна духьаллаьтгача глалаш дукха дувц вайга. Цьха глала хьалгьоттар мел йоккха говзал, кьахьегам эшаш хлама хиннад кхетаду вай тахан, вай санна дерригача дунен тларча историкаша а белгалдеш да из-м.

Дукха яздаьд глалаех лаьца вай къаман йоазонхоша шоай произведенешка; дьаьхача ханаца хиннача халонашта, кхайканза баьхкача моастаглашта духьале еш хинна глалаш шоай байташка йийцай турпалча куца тла йоалаеш. Тахан вай мехка дукха туристаш, хьаьший тлалатт, белгалде деза уж берригаш глалай вахар, цар истори довза ловш, юххера царга хьаьжа ловш ухилга.

Тайп-тайпара говзал караерзаяь хиннача вай даьша доккха сабар, кьоарга начлал эшаш болх болга белгалдаьд эггара зламатла йола глала хьалгьоттар а. Хьаьта тахан уж глалаш гуш мел болча нахага эггара чоагларла тамаш яйтар да укх ханага кхачалца уж латтар. Глалаш хьалгьа лелабаь маркхал сенах, мишта хьабеш хиннаб-хьогл вай даьша; оалаш хоз тахан а, цьхьацц кьамаьлаш деш. Цьхаккха бехк боацаш вай къам мехкадьяккха гаьнарча, хийрача Казахстане

Йодахьийтар дувцача а глалаш хьею глалаша. Масала, лакха начлал долча Лаьнанаькъан Марема ший байташка дувц, галглай арабаьха, бой санна заман халонашца кьувса йисача маьлхара дуненга хьежача глалаех.

Гаьнарча мехка лелаш, ма дукха бийлхаб вай даьй цьхьаь латта йисача даьй глалаех, ма дукха сатийсад цар мехкабаьнна эггара хьалха царех бларгтохарга, глоргача кхерех кулг хьокхаш уж хьастарга, дега эггара бочагла дола хлама хьоасташ санна! Бирсача миша, доглашта, вахара кьизача деношта духьаллатташ, шоай Даьймехка баларга хьийжай кура глалаш йоазонхой байташка. Лакха лоамаш, даьша хьалгьетта глалаш мел йолча хана, дьабхий дола глалглай хургда вайх. Хьаьта даьшкара хьакъаьчар лорадар, тлехьа тлабоагларашка сийленца дьакхачийтар тахан вай массане лоархламе декхар да. 500 совгла глала я тахан вай лоаман юрташка меттаоттаеш латтараш.

«Сафмар» яхача гю деча ганзага гюлла дьахьош ба из боккха болх. Таханарча дийнахьа, шоай юхьанца хиннача куца тла йоалаеш, 200 гаргга глала меттаоттаяь баьннаб лакха говзал йола тгоовзанчаш. Вайх хларавар уж моттигаш чоагла лораеш, даьша воашта дитачох доаккхал деш хила веза. Глалаш вай культура, ладаташ, истори довзийташ бола оагьув ба! Хала ханаш лаьтгача шерашка, дийца ца валлал чоагла кьахьегаш хьалгьеттай уж вай даьша; из кхетадеш, лоархлалаш хила деза вай! «Галглайче - глалай мохк» яха цйи вайна тлалатташ я, цунца лерхлал хила беза вай.

Галглайче кийчлуш я «Халхар - дунен мотт» яха фестиваль дьаьхьа

Газданаькъан Ахьмад

Галглайче кийчо еш я Республикан XV-ча берий-ондаргий халхарий тоабай, шин сага халхарий, «Халхар-дунен мотт» яха фестиваль дьаьхьарга. Карарча шера из культуран моттиг лоархламе я, хлана аьлча из дьахьош я Росс халкьа цьхоаглон Шера чуйоаглаш хиларах.

«Из доккха цай влашагдоллаш кьахьегар я Галглайчен культуран, туризма Министерств, иштта халкьа кхоллама, культуран кхета-

чений Республикан цйа. Фестивала керте латтар да халхара искусствон мах бараш лорадар, иштта кьаьстгача халхарчий говзал лакхьар», - аьлар РДНТ кулгалхочо Зурабанаькъан Ахьмада «Сердало» газетага.

Проект укх массехк шера хьаллоацаш я кхоллама начлал дола бераш, цо таро лу къаман культура лораеш, нохалашта кхетам бала.

Из кхетаче дьахьош гуш хургда халхара метго наьха дегаш мишта влашагтох, хургдолча нохала культуран тлехьале лораеш.

сердало

Учредитель: Государственное автономное учреждение «Издательский дом «Сердало»

Главный редактор: Курскиева Х.А.

Адрес редакции и издателя: Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60. Тел.: 8 (8734) 77-11-84. Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована Управлением Роскомнадзора по Республике Ингушетия. Рег. номер ПИ № ТУ 06-00033 от 16 декабря 2024 г. E-mail: serdalo@yandex.ru Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре ГАУ «Издательский дом «Сердало». Время подписания номера по графику в печать: 20 мая 2026 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются. Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве «Южный регион», с готовых диалитивов Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5. Заказ № Тираж: 2000 экз.

Якутецара бувзам чЮагІбеш я мортигера минспорт

Гьагенакьян Марина

Якутецара бувзам чЮагІбеш ба спорта гУлакхех йолча министерстве. Якутска берий-кагирхой спорта ишкола кулгалхо волча Рязанский Василеца кхетаче хилар Ньасаре цу оагІонцарча вай мехкарча министерствон хьалха латгача Белхарой Руслана.

«Цхьана кхетаче-наш дІакхухьаш, бувзам чЮагІбе лаьрхІад хьакимаша. Якутска боксах йолча ишкола спортсменаш «Мужече» яхача вай мехкарча спорта моттиге кийчо еш ба тахан. Рязанский Василена, министерствогара баркал кхайкадеш, каьхат дІаделар Белхарой Руслана.

ХІаьта Рязанский Василе а делар хьакима шоашкара совгІат, баркал авлар кийчо еча тоабан гУлакх дика дІаьхош хиларах», - дийцар тха газетага. Меценат вола Овшанакьян Рашид ва Якутска тоабо вай мехка кийчо ергйолаш вІаштІехьадаьккхар.

Кьаьстта баркал авлар хьакимаша цунна. Иштта йола кхетаченаш дІакхухьар дІа-хьа пайда эцара тІехьа лоархІаме йолга белгалдир хьакимаша.

ГОБЪЯВЛЕНИЯ

Утерянный аттестат №00604000007484, выданный ГБОУ СОШ №1 г. Назрани в 2025 г. на имя Алмазовой Сафии Магомедовны, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии А №0339324, выданный СШ №14 с. п. Нижние Ачалуки в 1997 г. на имя Ваделова Салахана Тембулатовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии Б №6776817, выданный СШ №5 с. п. Новый Редант в 1981 г. на имя Лянова Илеза Алиевича, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии Б №4801156, выданный СОШ №1 с. п. Сурхахи в 2006 г. на имя Аушева Алисхана Микайловича, считать недействительным.

Алхан-Юртарча яхье Долакха-Юртарча спортсменаша 13 майдилг яьккхар

Гьагенакьян Марина

Нохчий мехкарча Алхан-Юрта дІайихьача йийллача яхье 13 майдилг йоаккхаш, белгалбаьлар вай спортсменаш. «8 шергара 14 шерга кхаччалца бола спортсменаш бар дийнахьа шоай говзал гойташ хиннараш.

«Спорт - вахара оагІув» яхача проектага гІолла дІаьхош яр уж яхьаш. Долакха-Юртарча Берий-кагирхой спорта ишколера доакъашхой боккхача толамца дІабайзар цига гулбеннарашта. Гаркхой Шамала Юмабаьча лагархоша ялх майдилг яьккхар. Манкенакьян Адам, Эльмурзанакьян Асадуллахь лакхер-

ча лагІа тІа баьлар, Далганакьян Ахьмад шоллагІча моттиге эттар.

Іалбаканакьян Альберт, Гаркхой ИбрахІм, Шовхаланакьян Мухьаммад борза майдилгаш яьхарех хилар. Акхасаганакьян Микаила хьийха Баркинхой Мухьаммад хьалхарча моттиге эттар, кхоалагІа моттиг яьккхар

Гаркхой Имрана, Шибаланакьян Іаддала, Джандаранакьян Мухьаммада, Тиймарзанакьян Іаддал-Рахьмана.

Акхасаганакьян Ювсапа хьийхараша кхы а ши майдилг яьккхар. Гиренакьян ИбрахІма «дотув» кхьар, хІаьта Акхасаганакьян Мухьаммад-Амина борза майдилг Іоьллар», - дийцар тха газетага.

ГІалгІайче дІаьхьоргда организацей Лигера 5-ча бІала ловзараш

Гьагенакьян Марина

ГІалгІайче укх кІира дІаьхьоргда организацей Лиганна чудоагІа 5-ча бІала ловзараш, яхаш, дийцар «Сердало» газетага ГІР футбола Федерацие.

«Оршот дийнахьа, ерача дийнахьа футболисташка хьежаш да ловзараш, цар кьоастадергда тоабаш юхера дІа-юха оттаяр, из хургда дІахо яхьаш дІаьхьара хоадам беш. Доакъашхой бекьаргба тоабашта

«Дошо» (чЮагІагІа йола тоабаш), «Дото» (кІеззига царел тІехьаюсараш). ХІараяр ма хулла лакхагІа толам гойта безаш я, шийна дика моттиг Іалашгьара», - авлар хоамо.

Кьаьстта йола тоабаш кьовсаме яргья шоаш кхь-

ча моттигаш лораяра, вожащ шоай толамаш тоаде хьожаргья. Яхьаш хургья сакь-ердаме а, теркам тІаозаш а, дІахорча кьовсамашка белгалгара никъ буллаш а», - авлар ГІР футбола Федерацие.

Ессентуке хиннача йийллача яхье, белгалбаьлар вай боксёраш

Гьагенакьян Марина

Сийлахь-боккхача Даймехка тІема Коталонна хетагьяча мехкашта юкьерча яхье белгалбаьлар МагІалбикера спортсменаш.

Гатагажанакьян М. церах йолча спорта клуба доакъашхоша ийс майдилг яьккхар цига. Тоачанакьян Джабраил, Алерой Мухьаммад, Ченхой Беслан, Чертой Рахьим, Котанакьян Іумар лакхерча лагІа тІа баьлар.

Энгиной Рахьим, Батажанакьян Мухьаммад, Тоачанакьян Джамбулат, Батажанакьян Малик шоллагІча моттиге хилар. Цар хьехамча ва Алерой Амир.

